

STUDY GUIDE
T.C. ANAYASA
MAHKEMESİ

A

Y

M

Themis Court Simulations 23
Anayasa Mahkemesi
Çalışma Raporu

• Mektuplar:	
• Genel Sekreterden Mektup	
• Genel Sekreter Müsteşarından Mektup	
• Anayasa Mahkemesi.....	2
• Anayasa Mahkemesi ve Tarihçesi.....	2
• Anayasa Mahkemesinin Anayasadaki yeri.....	3
• Anayasa Mahkemesinin görev ve yetkileri.....	3
• Siyasi Parti Kapatmanın Anayasal temelleri.....	4
• Parti Kapatma davaları ve tarihçesi.....	5
• Demirkırat Partisi.....	7
• Demirkırat Partisi.....	7
• Parti İdeolojisi, vizyonu ve misyonu.....	7
• Partinin ileri gelenleri ve kurucuları ve hükümet üyeleri.....	9
• Partinin seçimler tarihçesi ve partinin oy demografisi.....	12
• Dönemin siyasi ortamı ve muhalif partiler.....	13
• Partinin hükümet ettiği dönemde yaşanan önemli olaylar.....	18
4. Mevzuat.....	33
• Anayasada Siyasi Partiler.....	33
• Anayasal Siyasi Parti Kapatma Mevzuatı.....	34
• Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü.....	39
• Cumhurbaşkanı Cezai Sorumluluğu.....	40
• Bakanların Dokunulmazlığı.....	41
• Milletvekili Dokunulmazlığı.....	41
• Uluslararası Hukuk.....	42
5. Sonuç.....	44
• Esas Hakkında Alınacak Kararlar.....	44
• Davanın Önemi.....	44
6. Kaynakça.....	45

- Mektuplar:
- Genel Sekreterden Mektup:

Değerli katılımcılar,

Konferansın Genel Sekreteri olarak sizleri Themis Mahkeme Simülasyonları 2023 ile tanıştırmak benim için bir ayrıcalıktır.

Bu yıl bir kez daha Türkiye'nin önde gelen, organizasyonel mükemmeliyetin yanı sıra akademik doygunluğa da sahip bir moot court konferansına ev sahipliği yapıyoruz. Bu konuda her geçen yıl kendini daha da geliştiren Themis Mahkeme Simülasyonları olarak hedefimiz bu geleneği sürdürmek ve sizlere eşsiz ve heyecan verici bir deneyim yaşatmaktır.

Bu yıl da bir geleneği eklemelerle sürdürüyoruz. Perspektifimiz, hukukun en heyecan verici, rekabetçi ve öğretici alanlarında mahkemelere sahip olmaktı ve bu kapsamda, altı ilginç mahkeme hazırladık.

Bu heyecan verici mahkemeleri hazırlayan akademik ekip adına hepimize Themis Court Simulation'a hoş geldiniz demek istiyorum. Aynı şekilde, organizasyon ekibimiz de deneyiminizi mümkün olduğunca kolaylaştırmak için sizleri nazik misafirperverlikleriyle karşılayacaktır.

Ayrıca, tüm akademik ekibime şimdiden teşekkür etmek istiyorum. Harika bir grup insanla çalışma fırsatım olduğunu görebiliyorum, bu nedenle böyle bir ekibe sahip olduğum için mutluyum. Onların potansiyeli ile bu yolculuğun inanılmaz keyifli geçeceği çok açık. Ayrıca Genel Müdür arkadaşlarım Sayın Yiğit Hazar Eren ve Genel Müdür Yardımcısı Sayın Can Deryahan'a ve yorulmak bilmeyen organizasyon ekibine teşekkür etmek istiyorum. Onlar sonsuz çabalarıyla bu konferansı mümkün kılan kişilerdir.

Mektubuma son verirken, Themis Court Simulations adına bir kez daha hepimize bu yılki etkinliğe hoş geldiniz diyorum ve adaleti yeniden birlikte tanımlamak için sabırsızlandığımızı belirtmek isterim!

Saygılarımla,

Arda Özkan

Themis Court Simulations 23' Genel Sekreteri

- Genel Sekreter Müsteşarından Mektup:

Çok Değerli Katılımcılar;

Öncelikle hepiniz Themis Court Simulations 2023 konferansına hoşgeldiniz. Benim adım Göktuğ ŞİRİN, İzmir Ekonomi Üniversitesi Hukuk Fakültesi 4. Sınıf Öğrencisiyim ve bu konferansta Anayasa Mahkemesi Genel Sekreter Müsteşarı olarak görev almaktan dolayı çok mutlu ve gururluyum.

Bu yıl Anayasa Mahkememizde, 2023-2028 yılları arasında Türkiye Cumhuriyetine hükümet olmuş ve tek başına iktidar bir parti olan Demirkırat Partisinin, cumhuriyete hükümet ettiği dönemde yaptıklarından dolayı Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından açılan Parti Kapatma Davasını konu alacaktır. Bu Çalışma Raporu sizlere Anayasa Mahkemesini ve mahkemenin görev ve yetkilerinin anlamınızda, Demirkırat Partisi'nin yönettiği ve bulunduğu ülke ve ahvali konusunda her bir detaya hakim olmanıza ve en sonunda ise mevzuatı öğrenerek nelere karar vermeniz konusunda sizlere yardımcı olacaktır.

Bu komite Anayasa yargısı, ceza hukuku ve idari kanunlar hakkında bilgi verecek olmasına ve sizlere hukuksal düşünme, soru sorma ve hüküm yazma konusunda pratik sağlayacak olmasının yanında ayrıca toplumun istekleri ve hukuki değerler konusunda da üzerine felsefi olarak düşündürecek ve yargı erkinin sınırlarını tartışacaktır.

Sözlerimin sonuna gelmeden önce, bana kanıt düzenlenmesinde, araştırmalar yapılmasında ve çalışma raporunun yazılmasında yardımcı olan genel sekreter müsteşar yardımcısı ve akademik asistan olan Ece KOÇ ve Leyla CAN arkadaşlarıma çok teşekkür ederim. Ayrıca, bu Anayasa Mahkemesinin var olmasını sağlayan ve bana bu komiteyi yapmam için bana bu imkanı veren Genel Sekreterimiz Arda ÖZKAN arkadaşşıma da teşekkür ederim.

Konferansta Görüşmek Üzere;

Göktuğ ŞİRİN

Anayasa Mahkemesi ile görevli Genel Sekreter Müsteşarı

2. Anayasa Mahkemesi:

- Anayasa Mahkemesi ve Tarihçesi:

Anayasa Mahkemesi ilk olarak, 09.07.1961 tarihinde halk çoğunluğu tarafından kabul edilen 1961 Anayasası diğer adıyla Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile kurulmuştur. Anayasa Mahkemesinin kuruluşu, görev ve yetkileri, yargılama ve çalışma usulü ile kararlarının niteliği 1961 Anayasası'nın ilgili maddelerinde düzenlenmiştir. İlk olarak kanunların ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İç tüzüklerinin Anayasa'ya "şekil ve esas" bakımından uygunluğunu denetleme görevinin yanı sıra görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Anayasa'da sayılan kişileri Yüce Divan sıfatıyla yargılamak, siyasi partilerin kapatılması hakkındaki davalara bakmak, siyasi partilerin gelir kaynakları ile giderlerine ilişkin hesapları incelemek ve Anayasa ile verilen diğer görevleri yerine getirmekle de yetkili kılınmıştır.

1961 Anayasası'nda 1971'de gerçekleştirilen değişiklikle kanun hükmünde kararnameleri şekil ve esas bakımından, anayasa değişikliklerini ise Anayasa'da gösterilen şekil şartları bakımından denetleme görevi verilerek Anayasa Mahkemesinin görev alanı belirgin hale getirilmiştir. 1982 Anayasası Dönemi 1982 Anayasasının ilk hâlinde Anayasa Mahkemesi, on bir asıl ve dört yedek üyeden oluşacak şekilde kurulmuştur. Bu üyelerin seçimi ise Cumhurbaşkanı tarafından şu şekilde gerçekleştirilmekteydi: İki asıl ve iki yedek üyeyi Yargıtay, iki asıl ve bir yedek üyeyi Danıştay, birer asıl üyeyi Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi ve Sayıştay Genel Kurulunca kendi Başkan ve üyeleri arasından, üye tam sayılarının salt çoğunluğu ile her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden; bir asıl üyeyi ise Yükseköğretim Kurulunun kendi üyesi olmayan yükseköğretim kurumları öğretim üyeleri içinden göstereceği üç aday arasından; üç asıl ve bir yedek üyeyi ise üst kademe yöneticileri ile avukatlar arasından seçmekteydi. Anayasa'ya göre Anayasa Mahkemesine seçilen üyeler 65 yaşını doldurunca emekli olmaktadır.

2010 Anayasa Değişiklikleri Sonrası Dönem Anayasasının 146 ila 149. maddelerinde değişiklik getiren 7/5/2010 tarih ve 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 12 Eylül 2010 tarihinde yapılan halk oylamasıyla kabul edilmesiyle birlikte Anayasa Mahkemesinin kuruluşu, görev ve yetkileri yeniden düzenlenmiştir. Bu Anayasa değişikliğinin ardından kabul edilen 30/3/2011 tarih ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile de Anayasa Mahkemesinin çalışma usul ve esasları yeniden belirlenmiştir. Yapılan Anayasa değişikliği ile Anayasa Mahkemesine, Yüce Divan sıfatıyla, "görevleriyle ilgili suçlardan" dolayı Cumhurbaşkanı, Bakanlar Kurulu üyelerini, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay, Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başkan ve üyelerini, Başsavcılarını, Cumhuriyet Başsavcısı vekilini, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ve Sayıştay Başkan ve üyelerini yargılama görevine ilave olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, Genelkurmay Başkanı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları ve Jandarma Genel Komutanını yargılama görevi de verilmiştir.

2017 Anayasa Değişiklikleri Sonrası Dönem Anayasa'nın bazı maddelerinde değişiklik getiren 21/1/2017 tarih ve 6771 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun kabul edilmesiyle birlikte Anayasa Mahkemesinin kuruluşu, görev ve yetkileri yeniden düzenlenmiştir. Bu Anayasa değişikliğinin ardından 30/3/2011 tarih ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'da da değişiklik yapılarak Anayasa Mahkemesinin kuruluşu ile usul ve esasları yeniden belirlenmiştir. 6771 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle "Kanun Hükmünde Kararname" kavramı kaldırılmış; Cumhurbaşkanına, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri çıkarma yetkisi verilmiştir. Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin şekil ve esas bakımından Anayasa'ya aykırılığı iddialarını inceleme yetkisi ve görevi de Anayasa Mahkemesine verilmiştir. 6771 sayılı Kanunla Anayasada yapılan değişiklikle Başbakanlık kaldırılmış ve Anayasa Mahkemesine iptal davası açabilecek olanlar da değişmiştir. Buna göre, Kanunların, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün veya bunların belirli madde ve hükümlerinin şekil ve esas bakımından Anayasa'ya aykırılığı iddiasıyla Anayasa Mahkemesinde iptal davası açabilme hakkı; Cumhurbaşkanına, Türkiye Büyük Millet Meclisinde en fazla üyeye sahip iki siyasi parti grubuna ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az beşte biri tutarındaki üyelere aittir.

- Anayasa Mahkemesinin Anayasadaki yeri:

Anayasa Mahkemesi , Türkiye'deki anayasal yüksek yargı organlarından biridir. Anayasa Mahkemesi, 1982 Anayasasında 146 ila 153. maddeler arasında düzenlemiştir.

- Anayasa Mahkemesinin Görev ve Yetkiler:

T.C anayasası madde 148 de belirtildiği üzere ; Norm Denetimi : Soyut ve somut norm denetimi olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Kanunların, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasa'ya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunu denetler. Anayasa değişikliklerini ise sadece şekil bakımından inceler ve denetler.

Bireysel Başvuru : Uluslararası Antlaşmalara taraf olmanın getirdiği yükümlülükler sonucuyla 2010 anayasası değişikliğiyle birlikte bireysel başvuru yolu açılmıştır. Kamu gücünü kullanan kişi ve kurumların sebep olduğu hak ihlallerine karşı 23 Eylül 2012 tarihinden itibaren anayasal yargı denetimi başlatılmıştır. Anayasa'da güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerin ihlali iddiasıyla Anayasa mahkemesine başvurulabilir.

Siyasi Parti Kapatma Davaları: Siyasî Partilerin kapatılması, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının açacağı dava üzerine Anayasa Mahkemesi tarafından karara bağlanır. Anayasa Mahkemesi, temelli kapatma yerine, dava konusu fiillerin ağırlığına göre ilgili siyasî partinin Devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakılmasına karar verebilir.

Siyasi Partilerin Mali Denetimi: Siyasî partilerin mali denetimi Anayasa Mahkemesi tarafından yerine getirilir. Anayasa Mahkemesi, bu denetim görevini yerine getirirken Sayıştaydan yardım sağlar.

- Siyasi Partilerin Kapatılmasının Anayasal Temelleri:

Anayasa'nın 68. ve 69. maddeleriyle, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu ile somut olmaktadır. Siyasi Partiler Anayasa'nın temel hak ve özgürlükleri düzenlediği genel hüküm niteliğinde olan 14.maddenin somutlaşmış hali olan 68. Ve 69. Maddeye göre kapatılabilecektir.

Kapatma Davasının Açılma Usulü

1.Yetki:

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının açacağı dava üzerine Anayasa Mahkemesince kesin olarak karara bağlanır. Siyasi Partiler kanununun 100. Maddesinde başsavcılığı başka kurumların da harekete geçirebileceği düzenlenmiştir. Başsavcı resen hareket edebileceği gibi aynı zamanda Cumhurbaşkanının talebi üzerine Adalet Bakanının veya bir siyasi partinin istemi üzerine de harekete geçebilir. Ancak her siyasi parti Başsavcılığa dava açma talebinde bulunamaz. Bunun için bu partinin son milletvekili genel seçimlerine katılmış olması, TBMM'de grubu bulunması, ilk büyük kongresini yapmış olması gibi birtakım şartları sağlaması gerekmektedir. Belirtmek gerekir ki Türkiye'de bugüne kadar yürütmenin veya bir siyasi partinin talebi üzerine başlatılmış bir parti kapatma süreci bulunmamaktadır.

2.İddianamenin Kabulü:

5271 sayılı CMK'nın yürürlüğe girmesiyle birlikte davanın açılması iddianamenin kabul edilmesi kararına bağlı kılınmıştır. CMK.m. 170-174. Anayasa Mahkemesi 5271 sayılı kanunun yürürlüğe girilmesinden sonra ilk kararını 2007'de DTP'nin kapatılması için sunulan iddianame hakkında vermiş ve oybirliğiyle kabul edilmiştir. 2008'de AKP davasında iddianamenin iadesi tartışılmış, kısmen oybirliği, kısmen de oy çokluğuyla iddianame kabul edilmiş ve dava açılmıştır.10 2021'de HDP aleyhine hazırlanıp Anayasa Mahkemesine sunulan iddianame ise Mahkemenin 31.3.2021 tarihli kararıyla iade edilmiştir.

3.Yargılamadaki Sonraki Adımlar:

Mahkeme alanında uzman olan bir raportörü görevlendirir ve inceleme safhasına geçilir. Sonrasında raportör iddianamenin kabul edilip edilmemesi hususundaki görüşü ile birlikte ilk inceleme raporunu Anayasa Mahkemesi Başkanlığına sunar. Mahkeme, iddianameyi kabul ettiği takdirde dava bu aşamada açılmış olur.

- Parti Kapatma Davaları ve Tarişesi:

Türk siyaset hayatında, Askeri Mahkeme kararı ile, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı kararı ile, Sulh Ceza Mahkemesi kararı ile, Sıkıyönetim İdaresi kararı ile, Milli Güvenlik Konseyi kararı ile ve Bakanlar Kurulu kararı ile siyasi partilerin kapatılmasına karar verilmiştir. Anayasa Mahkemesi 1961 Anayasası ile kurulduktan sonra çoğunlukla bu mahkeme kararları ile siyasi partiler kapatılmış, olağanüstü hal şartlarında askeri mahkemece ya da sıkıyönetim idaresi tarafından siyasi partilerin yaşamına son verilmiştir. Anayasa Mahkemesi, 1961 Anayasasının 19/4 ve 57/3., 1982 Anayasasının 69/4. maddesinden aldığı yetkiyle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının açacağı dava üzerine siyasi partilerin kapatılması davalarına bakmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti tarihinin ilk muhalefet partisi olan Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası 3 Haziran 1925 tarihinde Bakanlar Kurulu kararıyla kapatılmıştır.

- Adalet ve Kalkınma Partisi'nin kapatma davası:

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı 'nın, AK Parti'nin "laikliğe aykırı fiillerin odağı haline geldiği" gerekçesiyle, anayasanın 69.maddesinin 6. Fıkrası ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 101. Maddesinin b bendi uyarınca partinin kapatılması ve ilgili dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan başta olmak üzere, dönemin Cumhurbaşkanı Abdullah Gül dahil 71 kişinin 5 yıl süre ile siyasetten uzaklaştırılması istemiyle hazırladığı iddianame Anayasa Mahkemesine 14 Mart 2008'de sunulmuş olup, Anayasa Mahkemesi iddianameyi 31 Mart 2008 günü kabul etmiştir. Gerekçelerinden bazıları, laiklik ilkesinin tanımının aşındırılmaya çalışılması , başörtüsünün üniversitelerde ve kamusal alanda serbest olması için söylemlerde bulunması vd.. Başsavcılık bütün bu gerekçelerden yola çıkarak davalı partinin laik ve demokratik bir hukuk devletini değil, din kurallarının geçerli olduğu , referanslarını dinden alan bir toplumsal modeli gerçekleştirmeyi amaçladığını , bu tür eylemlerin partinin genel başkanından başlayarak her kademesince kararlılık ve yoğunlukla işlenmesi suretiyle laiklik karşıtı eylemlerin odağı haline geldiğini iddia etmiştir. 13 16 Haziran günü Adalet ve Kalkınma Partisi esas hakkındaki savunmasını vermiştir. 30 Temmuz 2008 tarihinde kamuoyuna yapılan açıklamada, Anayasa Mahkemesi ilk kez partinin temelli kapatılmaması yerine devlet yardımından yoksun bırakılmasına karar vermiştir. 6 üye kapatılması, 5 üye kapatılmaması yönünde oy kullanmışken, hazine yardımının kesilmesi hakkındaki oylamada 11 üyenin 10'u kesilmesi yönünde oy kullanmıştır.

- Halkların Demokratik Partisinin Kapatılma Davası:

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı tarafından "Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı ve ortadan kaldırmayı amaçladığı" gerekçesiyle Halkların Demokratik Partisinin temelli kapatılması ve partinin eş genel başkanlarının da bulunduğu 687 üyeye siyasi yasak getirilmesi talep edildi. İddianame, 17 Mart 2021'de Yüksek Mahkemeye gönderildi. İddianamede partinin temelli kapatılması, partiye bağlantılı 687 kişi hakkında beş yıl siyaset yasağı getirilmesi, partiye üye kayıtlarının durdurulması ve Hazine yardımlarının kesilmesi, banka hesabında bloke edilmesi ve ödenmiş ise Hazine'ye iade edilmesi talep

ediliyor. AYM tarafından belirlenecek bir tarihte Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı sözlü açıklama, HDP yetkilileri de sözlü savunma yapacak.

- Refah Partisi Kapatılma Davası:

Refah Partisi (kısaca RP), Millî Görüş hareketinin 12 Eylül Darbesinden sonra kurulan siyasi partisi. 1987'de genel başkanlığa Necmettin Erbakan getirildi. 1991 seçimlerinde meclise girdi. 1995 seçimlerinden birinci parti olarak çıktı. 1997'de Refahyol Hükûmetini kurdu. "Lâik Cumhuriyet ilkesine aykırı eylemleri" gerekçesiyle, 16 Ocak 1998'de Anayasa Mahkemesi tarafından kapatıldı. 21 Mayıs 1997'de Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Vural Savaş, iktidarda iken RP hakkında, "Lâik Cumhuriyet ilkesine aykırı eylemleri" gerekçesiyle dava açtı. Refah Partisi, 8 ay süren dava sonunda, 16 Ocak 1998'de Anayasa Mahkemesi tarafından kapatıldı. Necmettin Erbakan, Şevket Kazan, Ahmet Tekdal, Şevki Yılmaz, Hasan Hüseyin Ceylan ve İbrahim Halil Çelik'e 5 yıl süreyle siyaset yasağı getirildi. Kapatılma gerekçesinde, parti görevlilerinin laiklik karşıtı eylemleri, devletin kurucusuna karşı suçlamaları ve türbanla ilgili siyaseti de kanıtlar arasında sayıldı. Partinin programları arasında; Türkiye'de manevi kalkınmayı sağlamak, adil düzeni kurmak, ağır sanayiye gerçekleştirmek, İslam ülkeleriyle olan ilişkileri arttırmak, faizi kaldırmak, Türkiye'nin AB'ye girmesinin faydasız olduğu gibi dini temelli görüşleri vardı.

- Fazilet Partisi Kapatılma Davası:

Fazilet Partisi (kısaca FP), Millî Görüş'ü benimseyen Refah Partisinin Anayasa Mahkemesi tarafından kapatılmasına az bir zaman kala İsmail Alptekin başkanlığında kurulan siyasi çatısı. Daha sonra Cumhuriyet Başsavcısı Vural Savaş'ın iddiaları Anayasa Mahkemesince haklı bulundu ve parti kapatıldı. Dönemin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Vural Savaş 7 Mayıs 1999'da Fazilet Partisi'nin kapatılması yönünde dava açtı. Vural Savaş gerekçe olarak Anayasa'nın 68. ve 69. maddelerinin ihlal edilmesini ve Fazilet Partisi'nin Refah Partisi'nin devamı olmasını gösterdi. Ayrıca kapatılan partilerin yöneticilerinin bir başka partinin yöneticisi ya da denetleyicisi olamayacağını ve partinin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline geldiğini öne sürdü. Vural Savaş, Anayasa Mahkemesi'ne sunduğu iddianamede kapatılan Refah Partisi milletvekillerinin birkaç gün içinde Fazilet Partisi'ne geçmelerinin, Necmettin Erbakan'ın Fazilet Partisi'ni yönetmesinin, Fazilet Partisi'nin kapatılan Refah Partisi'nin devamı olduğunu gösterdiği savunuldu. Erbakan'ın Balgat'taki evinde sürekli FP kurmayları ile görüşmesi, bayramda parti genel başkanymış gibi FP'lileri gruplar halinde kabul etmesi kanıt gösterildi. Kapatma kararı 22 Haziran 2001'de verilerek Nazlı Ilıcak, Merve Kavakçı, Bekir Sobacı, Ramazan Yenidede ve Mehmet Silay'a 5 yıl süreyle siyasi yasak getirildi. Daha sonra bu partinin devamı niteliğinde Recai Kutun önderliğinde Saadet Partisi kuruldu. Parti Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yaptığı başvurusunu ise Mahkeme'nin Müslümanlara çifte standart uyguladığı gerekçesi ile sonraki bir aşamada geri çekti. Partinin kapatılması ile milletvekilleri yerine kurulan Recai Kutan başkanlığındaki Saadet Partisi'nde birleştiler. Fazilet Partisi Kongresinde Abdullah Gül'ü destekleyen ve kendilerine yenilikçiler diyen ve artık Millî Görüşçü olmadıklarını ifade eden bir grup ise ayrılarak Abdullah Gül liderliğinde

daha sonra Recep Tayyip Erdoğan'ın başına geçeceği Adalet ve Kalkınma Partisi altında toplandılar

3. Demirkırat Partisi:

- Demirkırat Partisi:

Demirkırat Partisi, 2022 yılının Şubat ayında kurulmuş bir partidir. Parti kurulduğu andan itibaren hızlı bir şekilde tüm Türkiye’de teşkilatlanmış ve 2023 seçimlerine çok olumlu bir havada giriş yapmıştır. 2023’ün Haziran ayında Cumhurbaşkanlığı seçimini ikinci turda kazanmış ve meclisin 600 milletvekilinin 320 milletvekilini kendi partisinden çıkarmıştır. Böylece hem yasama organında hem de 2017 anayasasının verdiği yetkilerle yürütme organında söz sahibi olmuştur. Aynı parti 2024 yerel seçimlerinde Ankara, İstanbul, Aydın, Konya, Antalya, Bursa, Mersin, Kayseri, Diyarbakır, Mardin, Trabzon, Tekirdağ ve Van büyükşehirleri dahil toplam 60’a yakın belediye seçimini ve dahil oldukları çoğu ilçe belediyelerini de kazanarak yerel yönetimlerde hegemonik bir zafer kazanmıştır. 2028 genel seçimlerine kadar 320 milletvekili sayısından on fire vererek ilerlemiş ve 2028 genel seçimlerinde de cumhurbaşkanlığı bu sefer ilk turda genel seçimleri de 350 milletvekili kazanarak zaferle bitirmişlerdir. 2028’in Temmuz ayında ise Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı re’sen partinin Anayasa 68. maddesinin dördüncü fıkrasının “ *sınıf veya zümre diktatörlüğünü veya herhangi bir tür diktatörlüğü savunmayı ve yerleştirmeyi amaçlayamaz; suç işlenmesini teşvik edemez.*” cümlesinden hareketle, kapatılması amacıyla Anayasa Mahkemesine başvurmuştur. Anayasa Mahkemesi ön inceleme sonunda duruşma usulü ile yargılanması hakkında karar vermiş ve ilk duruşma tarihi için 11 Şubat 2029 uygun görülmüştür.

- Parti İdeolojisi, Vizyonu ve Misyonu:

İdeolojisi:

Demirkırat Partisi, Türkiye’de Celal Bayar ve Adnan Menderes gibi liderlerin başını çektiği daha sonra da Süleyman Demirel ve Tansu Çiller’in devam ettirdiği “Merkez Sağ” ideolojisi benimseyen ve ülkemizde bu siyasi görüşün devamı niteliğinde olan bir partidir. İdeoloji Türk halkının tedrisat veya eğitim ile refaha ereceği düşüncesinden çok halkın ekonomik kalkınma, alım gücü artışı ve yardım eden devlet anlayışı ile refaha ereceği düşüncesidir. Türk ideoloji akımlarından biri olan Merkez Sağ, Mustafa Kemal Atatürk’ün muasır medeniyetler seviyesini hedefler, ancak hedefe giden yolun ekonominin kalkındırılması ve halkın üzerindeki reformist jakoben devlet anlayışının kaldırılması ile olacağını savunur.

Merkez Sağ inkılapçılıktan çok demokrattır ve halkın kabul etmediği veya düzenini değiştireceğini düşündüğü reform ve inkılaplara kati bir şekilde karşıdır. Dış politikada ise net bir doğu ve komünizm karşıtlığı bulunmaktadır. Genel olarak merkez sağ şu şekilde

özetlenebilir. Millî iradecilik temelli demokratlık, devletin bekası temelli cumhuriyetçilik ve bilhassa “kalkınma davası,”

Misyonu:

Demirkırat Partisinin misyonu yani kuruluş ve siyaset amacı kurulduğu tarih olan 2022 Şubatında ülkedeki merkez sağ temsil eksikliği ve kalkınma ihtiyacındadır. Demirkırat Partisi ülkenin hem uluslararası hem de ulusal kuruluşlarının da belirttiği üzere kötü olan ekonomisine çare olmak ve unutulmuş kesimlerin sesi olmak amacıyla kurulmuştur. Kurulduğu ayda sanayi ve tarım devlerinin büyük desteğini alan parti misyonunu tamamlamak için devlet denetiminde ve teşvikinde tam bir serbest piyasa uygulaması ön görmüş ve düşük faiz düşük kur yüksek üretim anlayışına sahip olmuştur. Sosyal konularda ise laiklik makamına saygılı ancak halkın isteği doğrultusunda hareket edeceklerini söyleyerek ulusalcı ve sağ kemalist kesim ile aralarına mesafe koymuştur. Milliyetçilik konusunda kapsayıcı milliyetçilik savunduklarını söylemişlerdir.

Vizyonu:

Demirkırat Partisinin vizyonu yani yapacakları sıralandığında partinin 2022 yılının Eylül ayında yaptıkları “Parti Program Zirvesi” etkinliğinde partinin manifestosu bize yardımcı olacaktır. Parti en çok önem verdiği ekonomi konusunda aylarca sanayii, tarım ve turizm sektörü liderleri ve TÜSİAD ile yaptıkları görüşmeler ve istişareler ile bir program hazırlamıştır. Bu programda düşük kur, düşük faiz ve yüksek üretim amaçlanmış ve ekonomik çevrelerin korunması için kanunlar ve anayasa da dahil olmak üzere düzenlemeler yapacaklarını ilan etmişlerdir. Parti manifestosunda;

“Partimiz, ilgili sanayii, tarım ve turizm sektörleri devleri ile birlikte ekonomiyi olan bu dar ve umutsuz durumdan çıkarmayı öngörmektedir. Parti bu amaç için BDDK, TMSF, SPK, Rekabet Kurumu gibi bağımsız düzenleme ve denetleme yapan kurumlara anayasal bağımsızlık kazandıracak gerek kanuni gerek anayasal düzenlemeleri yapacaktır. Bu hukuki düzenlemelerin yanında ülkede ticaret hukuku uyuşmazlıkları süratle çözüme kavuşması için tahkim hukuku desteklenecek, ticaret sicili müdürlükleri mahkeme olarak örgütlenecek, ve Türk Ticaret Hukukunun daha hızlı ve daha doğru çözümlere ulaşması sağlanacaktır. Partimiz ekonomik krizden ülkemizi çıkartmak için sadece bununla yetinmeyecek, sektör devlerinin dövizden çok Türk Lirası ile ticarete bulunmalarını tavsiye edecek, faizlerin düşük tutulması için gereken ortam sağlanacak ve üretimin arttırılması için gereken teşvikler ve tavsiyeler verilecek ve özelleştirmeler ile bir MİLLÎ KALKINMA PLANI oluşturulacaktır. Partimiz ayrıca kamu ihalesi kanununda değişiklik yapacak ve verilen her ihale kamu ihale kanuna dahil olacağı gibi devlet ihale kanunu ilga edilip kamu ihale kanununa uygun bir şekilde eklenecektir. Partimiz iktidara geldiği takdirde bakanlıkların teşkilat yapısını değiştirecek ve sanayi, turizm ve ticaret aynı bakanlığa alınacak, tarım ve orman bakanlığından orman ifadesi çıkarılıp hayvancılık eklenerek sadece tarımı önceleyen bir bakanlık olacaktır. ” Şeklinde bir ekonomi planı oluşturulmuştu.

Demirkırat Partisinin vizyonu hakkında daha çok bilgi Parti Manifestosundan verilebilir ancak özetlemek gerekirse Parti sosyal konularda önceki iktidarların partisinin yaptıklarına dokunmayacak ancak arttırmaya da gitmeyecektir. Parti dini konularda din sahibi devlet anlayışını terk etmeyi ve dini amaçla kurulan tüm dernekleri devlet organlarından uzaklaştırmayı planlarken dini özgürlük verilen mevzuatı da aynen uygulayacaktır. Parti eşcinsel evlilik konusunda bir adım atmayacak ancak eşcinsellik durumunu kriminalize hale getirmeyecektir. Parti kadın-erkek eşitliğini desteklemeyecek ancak kadınların zor duruma sokulması, dövülmesi ve hatta öldürülmesi durumuna müdahale edecektir. Kısaca sosyal konulara parti insan hakları olarak değil kamu düzeni olarak bakacaktır. Dış Politikada ise tam anlamıyla NATO ve Amerika odaklı bir politika izlenecek ve doğu tipi politikalardan uzak durulacaktır. Avrupa Birliği'ne üye olma işlemleri konusunda da fikir belirtilmemiştir.

- Partinin Kurucuları, İleri Gelenleri ve Hükümet Üyeleri:

Demirkırat Partisi 2022 yılının Şubat ayında kurulduğunda kurucu üye olarak 30 kişi gösterilse de partinin asli 7 kurucu üyesi bulunmaktadır. Bunlar Muhittin Zorlu, Nabi Dursunlu, Muhammet Sadık, Ferman Özkan, Aydın Menderes, Tahir Menteşe ve son olarak partinin genel başkanı da seçilen eski NATO daimi temsilcisi Armağan Mustafa Tayfunlar'da partinin kurucuları arasında bulunmaktaydı.

Armağan Mustafa Tayfunlar 2023 seçimlerinde Cumhurbaşkanı seçildiğinde kabinesi şu isimlerden oluşuyordu;

- Adalet Bakanı: Adnan Yanık
- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı: Feride Güneri
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı: Fahrettin Bilgin
- Çevre, Şehir, Orman ve İklim Değişikliği Bakanı: Kadir Hastürk
- Dışişleri Bakanı: Ali Melen
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı: Ahmet Albayrak
- Spor ve Kültür Bakanı: Sadullah Erbakır
- Hazine ve Maliye Bakanı: Nabi Dursunlu
- İçişleri Bakanı: Muhittin Zorlu
- Milli Eğitim Bakanı: Nurettin Bacak
- Milli Savunma Bakanı: Gültekin Aymaz
- Sağlık Bakanı: Murat Aşkar
- Sanayi, Ticaret ve Turizm Bakanı: Yetkin Ekinciler
- Tarım ve Hayvancılık Bakanı: Hasan Bayrı
- Ulaştırma ve Altyapı Bakanı: Vahit Muş

Armağan Mustafa Tayfunlar:

1976 yılında İstanbul'da dünyaya gelen Armağan Mustafa Tayfunlar, 1950'ler döneminde zengin olan bir sanayici baba ile Osmanlı İmparatorluğu döneminde ayan bir ailenin varisi olan anneye sahipti. Aile tam anlamıyla İstanbullu olmaktadır. İstinye-Yeniköy sahil

tarafındaki aile yalısında büyüyen Tayfunlar ilk ve orta öğrenimini Robert Kolejinde tamamladıktan sonra 1990 yılında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesine bölüm birincisi olarak giriş yapmıştır. İstanbul Üniversitesinde Hukuk okurken aynı zamanda Sorbonne Üniversitesinde de Uluslararası İlişkiler okumuştur. İstanbul Hukuku 1995, Sorbonne Uluslararası İlişkileri 1996 yılında bitiren Tayfunlar, Fransa Sorbonne Üniversitesinde NATO diploması alanında yüksek lisans yapmaya devam etmiştir. 1998 yılında yüksek lisansı da bitiren Tayfunlar Dışişleri Bakanlığı diplomatlık sınavını birincilikle kazanmış ve 1999 yılında Tayland'a büyükelçi ikinci katibi olarak göreve başlamıştır. 2003 yılında Nijerya'ya Elçi Müsteşarı olarak atanan Tayfunlar, 2008 yılında Lüksemburg'a büyükelçi olarak atanmıştır. Üç sene bu görevi sürdüren Tayfunlar Dışişleri Bakanlığına yazdığı mektupta NATO daimi temsilciliğine atanmak istediğini ve bunun sağlanmasını istediğinde 2012 yılında Armağan Mustafa Tayfunlar Türkiye Cumhuriyeti NATO daimi temsilcisi olarak atanmıştır. 6 sene boyunca bu görevini icra eden Tayfunlar Dışişleri Bakanlığı çalışanları ve bürokratların tanınan ve sevilen bir isim haline gelmişti. 2018 yılında görevden alınan Tayfunlar aynı yıl babasının vefatından ötürü Dışişleri Bakanlığındaki görevinden istifa etti ve Babasının sanayi şirketine yönetim kurulu üyesi ve dışilişkiler genel müdürü olarak seçildi. 2021 yılına kadar bu görevini sürdüren Armağan Mustafa Tayfunlar 2021 yılında Demirkırat Partisinin temellerini atmak adına genel müdürlük görevinden istifa etse de yönetim kurulu üyesi olarak kalmaya devam etti. 2022 yılında Demirkırat Partisini kurdu. Yönetim kurulu üyeliğinden ise Cumhurbaşkanlığı adaylığı kesinleşince istifa etti.

Muhittin Zorlu:

1974 doğumlu olan Muhittin Zorlu Ankara doğumludur. Memur bir ailenin çocuğu olan Zorlu, ilkokulu bitirdikten sonra Polis Kolejine girmiş ve oradan 1992 yılında Polis Akademisinde eğitimine devam etmiştir. Bir Meslek Yüksek Okulu statüsünde bulunduğu için iki yılda bitiren Zorlu eğitim hayatından sonra Bitlis ilinde komiserliğe başlamıştır. Ahlak Masasından başlayarak 1996'da Cinayet, 2001 yılında ise Terör ile Mücadele masasında görevlendirilmiş ve 2006 yılına kadar bu görevinin sürdürmüştür. 2006 yılında Tunceli Emniyet Müdürü olarak atanmış ve bu görevini 2011 yılına kadar devam ettirmiştir. 2011 yılında Emniyet Genel Müdürlüğüne atanması beklense de bu olmamış ve kendisi 2011 yılında teşkilattan ayrılmış ve Ankara'da bir güvenlik şirketi kurmuştur. Kısa sürede adını duyuran Zorlu aynı zamanda Ankara Üniversitesinde Hukuk Fakültesi bölümüne 2013 yılında giriş yapmış ve 2019 yılında mezun olmuştur. Yıllarca güvenlik üzerine eğitim vermesi ve güvenlik şirketini başarılı bir şekilde yönetmesi ile adından söz ettirmiş ve 2022 yılında oluşturulması konuşulan Demirkırat Partisinin kurucu üyeleri arasında yer almıştır. 2023 seçimleri sonrası İçişleri Bakanı olarak görev almış ve Parti Kapatma Davasına kadar bu görevini sürdürmüştür.

Nabi Dursunlu:

1980 doğumlu Nabi Dursunlu İstanbul doğumludur. Nabi Dursunlu İstanbul'un ünlü ancak varlıklı olmayan bir ailenin üyesidir. Dursunlu Robert Kolejinden 1998 yılında mezun olmuş ve eğitimine Boğaziçi İktisattan devam etmiş, daha sonra yüksek lisansını Wharton School of

Finance’da yapmıştır. Yüksek Lisansını yaptıktan sonra 1416 MEB bursu olarak bilinen burs gereğince memuriyet hayatına başlamıştır. 2004 yılında Maliye Bakanlığında çalışmaya başlayan Dursunlu, 2005 yılında kurulan Gelir İdaresi Başkanlığında göreve alınmıştır. 2010 yılında Gelir İdaresi Başkanlığına atanmıştır. 2017 yılına kadar bu görevde kalan Dursunlu daha sonra siyasi nedenlerden ötürü istifa etmiştir. 2017 yılında Sabuncu Holding şirketinde önce denetim kurulu üyeliği, daha sonra 2020 yılında ise yönetim kurulu üyeliğine atanmıştır. 2022 yılına kadar görevde kalan Dursunlu Partinin kurucusu olacağı gerekçesiyle görevinden istifa etmiştir. Parti iktidara geldiğinde Hazine ve Maliye Bakanı olarak atanan Dursunlu, parti kapatma davasına kadar görevini sürdürmüştür.

Muhammet Sadık:

1960 yılında Konya’da doğan Muhammet Sadık, İmam babanın ve ev hanımı annenin çocuğu olarak doğmuştur. Konya’da ilkokulunu tamamlayan Sadık, babasının isteği ile Ankara İmam Hatip Okuluna başlamıştır. Kendisinin mezun olacağı yılda üniversitelere başvuru hakkı sadece ilahiyat fakültelerine sağlandığından Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesine 1975 yılında girdi. 1979 yılında fakülteyi bitiren Sadık, diğer semavi dinleri çalışabilmek için 1416 MEB bursu ile Georgetown Üniversitesi Teoloji Fakültesine 1980 yılında giriş yapmıştır. 1982 yılında Georgetown Üniversitesinden mezun olan Sadık, 1983 yılında seçimlere izin verilmesi ile ülkeye geri dönmüş ve Muş’a İmam olarak atanmıştır. 1985 yılında Adıyaman, 1990 yılında ise Malatya Müftüsü olarak atanmıştır. 2000 yılına kadar görevine devam eden Sadık, 2001 yılında Diyanet İşleri Başkanı görevi hakkında düşünülse de uygun görülmedi ve kendisi aynı yıl istifa etti. 2003 yılında iktidar partisine giren Sadık dört dönem Konya milletvekilliği yapmış ve insan hakları komisyonunda çalışmıştır. 2017 referandumundan sonra dönemin partisinden istifa eden Sadık 2020 yılında Demirkırat Partisine kurucu üye olmuştur. Parti iktidara geldiğinde Diyanet İşleri başkanı olarak atanan Sadık, Parti Kapatma Davasına kadar görevini sürdürmüştür.

Ferman Özkan:

1978 yılında Gaziantep’de doğan Özkan, siyasi olarak Gaziantep’de bilinen bir ailenin üyesidir ve babası fabrikatördür. İlk ve orta eğitimini Gaziantep’de tamamlayan Özkan üniversite olarak Gazi Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Makine Mühendisliği bölümüne girmiş ve 2001 yılında mezun olmuştur. Mezun olduktan sonra ailesinin yanına dönen Özkan babasının yanında çalışmaya başlamıştır. 2003 yılında babası vefat edince şirketin başına geçen Özkan 2004 yılı yerel seçimlerinden bağımsız olarak Gaziantep belediye meclisi üyesi seçilmiştir. 2009 yılında yine belediye meclis üyeliğine seçilen Özkan 2014 yerel seçimlerinde Gaziantep Belediye Başkanı seçilmiştir. Görevine 2020 yılına kadar devam eden Özkan aynı yıl Demirkırat Partisi kurucu üyesi olmuştur. Parti seçimlerden mecliste birinci olarak çıktığı zaman ona Meclis Başkanlığı teklif edilse de o Grup Başkanvekilliği istemiş ve Parti Kapatma Davasına kadar görevini sürdürmüştür.

Aydın Menderes:

Ünlü başvekil Adnan Menderes'in en küçük oğlu olan Aydın Menderes grubun en yaşlı üyesi olarak 1951 yılında dünyaya gelmiştir. Devletin en yüce kurumlarında çocukluğu geçen Aydın Menderes eğitimini babası gibi İzmir Amerikan Kolejinde yaptıktan sonra Ankara Mülkiye'den 1974 yılında mezun oldu. Mezun olduktan sonra dönemin iktidarı ona bir minnet borcu duyması sebebi ile 1978 yılında Dışişleri Bakanlığına tercüman olarak atandı. Bu görevde en fazla iki yıl kalabilen Menderes, askeri darbe ile görevinden uzaklaştırıldı. Yeniden demokrasiye dönülmesi ile DYP kadrolarında yer aldı. Aydın il başkanlığı ile başladığı serüvenine 1987 yılında milletvekili seçilmesi ile devam etti. 1991 yılında DYP'nin iktidara gelmesi ile ona bakanlık teklifi yapılsa da geçmiş onu korkutacak ve kibarca reddedecekti. 2002 yılına kadar DYP'de milletvekilliği yapan Menderes, partisinin baraj altı kalması sebebi ile meclis hayatına veda etti. Ailesinin çiftliğine dönen Menderes 2007 yılında partisinin kapatılma kararı alınan kongresinde son kez partisine hizmet etti ve yeni kurulan partilerde görev almadı. Dönem iktidarı tarafından siyasete çağrılrsa da icabet etmedi. 2020 yılına kadar sakin bir hayat süren Menderes, kapısı Demirkırat için çalındığında kurucu üye oldu. Parti iktidara geldiğinde yine bakanlık kabul etmeyen Menderes, Parti Kapatma Davasına kadar Aydın Milletvekilliği görevini sürdürmüştür.

Tahir Mentеше:

1982 doğumlu olan Mentеше Adana'nın pamuk lordlarından birinin varisi olarak dünyaya geldi. Öğretimine Tarsus Amerikan Kolejinde yapan Mentеше Üniversite olarak 2000 yılında Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesinden mezun olmuştur. Derhal işinin başına geçen Mentеше yıllarca ticaret ve sanayicilik ile uğraşmış ve 2014 yılında TÜSİAD yönetim kuruluna üye olacak kadar yükselmiştir. Adana ve dahi tüm Akdeniz Bölgesi sanayi ve turizm işletmeleri ile yakın mesafede olan Mentеше 2018 genel seçimlerinde Adana'dan bağımsız milletvekili olarak seçilmiştir. 2020 de oluşan Demirkırat Partisine kurucu üye olmuş ve iktidar olduklarında bakanlık teklifinde bulunulsa da reddetmiş ve Meclis'te Partinin ikinci adamı olarak ticaret dünyasının meclis temsilcisi olmayı tercih etmiştir. Parti Kapatma Davasına kadar milletvekilliğini sürdürmüştür.

- Partinin Seçimler Tarihçesi ve Oy Demografisi:

Demirkırat Partisi kurulduğu tarihten itibaren iki genel bir mahalli idareler seçimine girmiş ve halk tabiri ile hepsini kazanmıştır. İlk girdiği 2023 seçiminde hızlıca teşkilatlanma becerilerinden ötürü tüm illerde milletvekili listesi çıkarmayı başarabilmişlerdir. Bu listeden Türkiye'nin çoğunluğu illerinden toplam 320 milletvekili çıkarmışlardır. Parti 2024 yerel seçimlerinde Ankara, İstanbul, Aydın, Konya, Antalya, Bursa, Mersin, Kayseri, Diyarbakır, Mardin, Trabzon, Tekirdağ ve Van büyükşehirleri dahil toplam 60'a yakın belediye seçimini dahil oldukları çoğu ilçe belediyeleri de kazanarak yerel yönetimlerde başarı sağlamıştır. 2028 genel seçimlerinde de cumhurbaşkanlığı ilk turda kazanılmış, genel seçimleri de 350 milletvekili kazanarak zaferle bitirmişlerdir.

2023 seçimlerinde önceki iktidar partisi adayı %34 oy, Demirkırat Partisi adayı %44 oy, mecliste ana muhalefet partisinin ittifakı %20 oy ve geri kalan adaylar ise %2 oy almışlar ve seçim ikinci tura taşınmıştı. İkinci tura iktidar partisi adayı ve Demirkırat Partisi adayı girmiş ve ikinci tur seçimlerini %52,5 ile Demirkırat Partisi adayı kazanmıştır. Bu seçim zaferini Demirkırat Partisi iktidar partisinin meclisteki milletvekili sayısının 60 olması ve 320 ile Demirkırat'ın cevap vermesi büyük etkili olmuştur.

2024 seçimlerine ise özel sektör ile iyi ittifaklı ve güçlü bir ekonomi ayrıca yapılmış ve etkili olmuş birkaç yapısal reform ile giden Demirkırat Partisi zaten çözülme sürecinde girmiş olan önceki iktidar partisinin oylarını istimlak ederek ve ayrıca bazı liberal ve milliyetçi kanatlardan da destek alarak seçimleri domine etmiştir. Türkiye genelinde %65' yakın oy alarak il ve ilçe belediyeleri de dahil toplam 1012 belediye ve 15.446 belediye meclisi üyesi çıkarmışlardır.

2028 seçimlerinde ise birinci turda Halk İttifakı adayı %34, Şeref ve İtibar Partisi adayı %14, Demirkırat Partisi adayı %52 oy alarak birinci turda cumhurbaşkanlığını tekrar Demirkırat Partisi adayı kazanmış ve milletvekili seçimlerinde ise 317 olan milletvekili sayılarını 350 milletvekiline çıkarmışlardır.

Partinin oy demografisinde, kuruluşundan beri beyaz sağ seçmen, seküler milliyetçiler ve liberaller bulunmaktadır. Ayrıca parti 2023 ve 2024 seçimlerinde çok büyük oranda İç Anadolu ve Karadeniz seçmeninden destek almıştır. Doğu ve Güneydoğu Anadolu seçmeni ile ters düşme de parti hiçbir zaman ilk tercih olmamıştır. Partiye 2023 seçimlerinde batılı levanten azınlıklardan oy gelse de 2024 özellikle 2028 seçimlerinde bu oy oranı ciddi bir şekilde düşecek ve diğer partilere kayacaktır. Parti İstanbul ve Ankara illerini resmen kalesi haline getirmeyi başarmıştır. Partinin Sanayi, Turizm ve Tarım sektörleri ile arası her zaman iyi olmuş ve oy demografisine de bu yansımıştır. Devlete yakınlığı ile bilinen ağalar ve aşiret aileleri de partiye özellikle 2024 seçimlerinden sonra ciddi bir şekilde eklenmişlerdir. Parti ayrıca Amerikancı ve NATO sempatzanı gruplar tarafından da sevilmektedir.

- Dönemin Siyasi Ortamı ve Muhalif Partiler:

Bu başlık altında önce muhalefet olan partileri ve daha sonra üç seçim dönemi boyunca dönemin siyasi ortamını inceleyeceğiz. Türkiye Cumhuriyetinde birçok siyasi parti bulunsa da biz önemli olan ve mecliste milletvekili bulunana 8 muhalif partiyi anlatacağız. Başlayalım;

Cumhuriyetçi Parti:

Türkiye Cumhuriyetinin kurucu partisi olan Cumhuriyetçi Parti 2023 seçimlerine giderken Demirkırat Parti kurulmadan önce en büyük muhalif ittifakın içinde en çok oy alan parti idi. Parti 2023 seçimlerine favori olarak gözükrken Demirkırat Partisinin kurulması ve parti manifestosunun ilan edilmesi ile Cumhuriyetçi Partinin başını çektiği ittifakın daha liberal ve merkez sağ üyeleri desteklerini Demirkırat Partiye vereceklerini açıklayınca Cumhuriyetçi Parti "Koalisyon" adını verdikleri ittifakta üç ittifak üyesi kalmıştı. İttifak daha sonra

Cumhuriyetçi Partinin adayını ortak aday çıkarma kararını alınca 2023 seçimlerinde Cumhuriyetçi Partinin adayı %20 oy almıştır. Parti meclise girmiş olsa da seçimlerde alınan hezimet partinin genel başkanı ve kaybeden cumhurbaşkanı adayının parti kurultayı ile görevden el çektilmesi ile sonuçlanmıştır. Kurultay sonrası eski Cumhuriyetçi Parti üyeleri eski partilerini bırakıp Cumhuriyetçi Partiye davet edilmiş ve parti eski ideolojik çizgilerine geri dönmüştür. Parti 2024 ve 2028 seçimlerine de eski ideolojik çizgileri ve liderleri ile girmişlerdir. 2023 seçimleri sonrası Koalisyon ittifakı dağıtmışlar ve 2027 yılında ise 2028 seçimlerine Milletler Partisi ve Türkiyeliler Partisi ile Halk İttifakı kurup girmişlerdir. Partinin şu anki ideolojik çizgisi Türk Devletinin kurucu ideolojisi olarak kabul edilen ve şimdiki adı ile “Sağ Kemalizm” çizgisi olmaktadır. Partinin Ulusalçı ideoloji ile de organik bağlantısı bulunmaktadır. Parti meclise 2023 seçimlerinde 125 milletvekili ile giriş yapmıştır.

Muhafazakar Parti:

Türkiye Cumhuriyetinin siyasal islamcı oy tabanının daha antikapitalist müslüman kesimi tarafından tutulan ve “Hoca” doktrini siyaseti yapan partidir. Bu partinin üyeleri daha önce aynı görüş ve ideolojiye sahip partilerde bulunmuş ve laik düzene karşı buldukları gerekçesi ile partileri kapatılmıştır. Muhafazakar Parti, Cumhuriyetçi Partinin başını çektiği “Koalisyon” ittifakının bir üyesi olup, İslami değerlerin ve geleneklerin savunulması ve ülke yönetiminin bu şekilde olması gerektiğini düşünen partidir. Parti 2023 Seçimlerine Cumhuriyetçi Partinin Cumhurbaşkanı adayını destekleyerek seçime girmiş ve meclise 15 milletvekili göndermiştir. Koalisyon ittifakı dağıldıktan sonra 2024 seçimlerinde birkaç belediye kazanmışlar ve 2028 seçimlerine de ittifak yapmayarak girmişler ancak Cumhurbaşkanı adayı çıkaramamışlardır.

Terakki Partisi:

Demirkırat Partisi öncesi iktidar partisinin küskünlerinin oluşturduğu bu parti 2021 yılında açılmıştır. Parti aslında Demirkırat öncesi iktidar partisinin ideolojisini aynen korumaktadır ancak lideri ile sorunlar yaşandığı için bu parti kurulmuştur. Parti kurulduktan altı ay sonra Cumhuriyetçi Partinin daveti ile Koalisyon ittifakına giriş yapmıştır. Koalisyonun ortak adayını desteklemiş ve 2023 seçimleri sonunda 10 milletvekilini meclise göndermiştir. Koalisyon dağıldıktan sonra da 2028 seçimlerine kadar direnememiş ve 2026 yılında eski iktidar partisine eklemlenmiştir.

Şeref ve İtibar Partisi:

Muhafazakar Partinin çizgisinde siyaset öğrenen ancak daha sonra muhafazakar parti çizgisinin iktidara asla gelemeyeceği düşüncesi ile liberal bir muhafazakarlık görüşü benimseyip 2000’li yılların başında kurulan bir partidir. Parti ülkeyi yaklaşık 20 yıl yönetmiş ve neredeyse tüm sağ seçmenin oyunu alır bir konumda bulunmuştur. Ancak parti, lideri ile beraber yıllar boyunca yıpranmış, birçok skandal atlatmış ve 2023 seçimlerine geldiğimizde yorulmuştu. Parti kendi içinde de güç çatışması ve ayrılıklar yaşayınca parti, liderine tam

anlamıyla destek olamadı ve 2023 seçimleri sadece 60 milletvekili çıkarılması ile resmen kaybedildi. 2023 seçimlerinin kaybedilmesi ile beraber parti lideri siyasetten çekildi ve parti içinde kaos çıktı. Partinin yeni lideri kim olacağı konusu büyük merak konusuydu ve bunun için savaş başladı. İşin sonunda eski Adalet Bakanı parti liderliğine oturdu ve bazı kısıtlayıcı ve aşırı milliyetçi politika sahiplerinin sesini kısıtı. Bu çalkantılı süreçte parti 2024 seçimlerine de tam olarak istediği gibi gidemedi. 2026 yılında Terakki Partisi Şeref ve İtibar Partisinin içinde eridi ve parti 2028 seçimlerine kendinden emin olarak gittiyse de cumhurbaşkanı adayı Cumhurbaşkanı seçilemedi.

Türkiyeliler Partisi:

Türkiyeliler Partisi 1990'ların başından beri büyüyen Doğu ve Güneydoğu Anadolu azınlıklarının siyasal haklarını gözetmeye çalışan siyasal kültürün 2023 deki parti yansımasıdır. Parti 2023 seçimlerine giderken belirli bir grubun temsilciliğini yapmakla beraber Türk seçmen demografisinde açık olan "Progresif-Sol" kesiminin de oy odağı olmuştur. Demirkırat Partisinin kurulması durumundan parti olarak etkilenmemişlerdir. Ancak 2028 seçimlerinde Demirkırat Partisinin karşısında net bir şekilde duran birkaç partiden biri olmuşlardır. Parti girdiği 2023 seçiminde Cumhurbaşkanı adayı çıkaramamış herhangi bir adayı da desteklememiştir. Parti 2023 seçimlerinde ise 50 milletvekili meclise göndermiştir. Partinin herhangi bir ittifak beklentisi olmasa da 2027 yılında Milletler ve Cumhuriyetçi Parti ile Halk İttifakı adlı ittifakta yer almışlardır.

Milli Zafer Partisi:

Tüm dünyada ve Türkiye'de yükselen mülteci ve göçmen krizleri üzerine karşı teklifte bulunan seküler milliyetçilik akımının Türkiyedeki temsilcisi olan partidir. Parti 2021 yılında kurulmuş ve koalisyon üyesi olan partinin içinden çıkmıştır. Parti kurulduğu tarihten 2023 seçimlerine kadar mülteci ve sığınmacı karşıtı bir politika izlemiş ve oy demografisinin bu vaatler üzerine kurmuştur. Parti seçimlerde Cumhurbaşkanı adayı çıkarmış ve %2 oy almıştır. Meclise de 15 milletvekili göndermiştir. Demirkırat iktidarı boyunca da partinin özel sektör politikalarını desteklememiş olsa da parti'nin dış politikalarda tam yanında olmuş ve partinin bazı olaylı dumlarında partiyi desteklemiştir. Demirkırat Partisinin iyi anlaşığı partilerdendir.

Türk Solu Partisi:

Türkiye Cumhuriyetinin komünist partisidir. Parti şöyle ya da böyle 40 senedir var olmaktadır ancak hiçbir zaman yüksek oylara erişememiş, mecliste bir gruba sahip olamamıştır. En yakın anlaşıkları parti Türkiyeliler Partisi olmaktadır ancak Cumhuriyetçi Parti ile ciddi sıkıntıları olduğu için Halk İttifakına katılmamışlardır. 2023 seçimlerine Cumhurbaşkanı adayı çıkarmayan parti, milletvekillerini de Türkiyeliler Partisi listesinden göstermişlerdir. Parti 2024 seçiminde sadece bir belediye kazanmış ve 2028 seçimlerinde giderken Milletler Partisi ile beraber Demirkırat Partisinin belası olmaya ant içmişlerdir. Parti 2023 seçimlerinde 5 milletvekilini meclise göndermiştir.

Milletler Partisi:

Türkiye Cumhuriyetinde yeteri kadar temsil edilmediğini düşünen bir grup levanten rum, yahudi ve ermeni iş adamı başta Demirkırat Partisini destekleseler de Balatlı ünlü iş adamı Faruk Samuel Garih'in siyasete atılması ve 2024 yılında Milletler Partisini kurması ile desteklerini bu partiye yöneltmişlerdir. Parti kısa sürede İstanbul'un Rum ve Ermeni kesiminden ciddi destek alarak büyümüş ve Demirkırat Partisinden on, Türkiyeliler Partisinden beş milletvekilini kendi partileri bünyesine katarak toplam 15 milletvekili ile mecliste de söz sahibi olmuşlardır. Parti 2024 seçimlerinde sadece Beyoğlu ve Fatih Belediyelerine aday göstermiş ve Fatih Belediyesini kazanmışlardır. Parti seçimi kazandıktan kısa süre sonra "Balat Olayları" olarak adlandırılan olaylardan sonra Partinin belediye başkanının ve yedi belediye meclis üyesinin hayatını kaybetmesi üzerine yapılan belediye başkanlığı seçiminde, belediye meclisi üçüncü turda Demirkırat Partisi üyesini belediye başkanı seçmiştir. Parti bu olaydan sonra hem olaylarda destekçilerinin mal kaybı ve belediyenin elden çıkması yüzünden finansal anlamda parti başkanı Garih'in kendi mal varlığına bağlı hale gelmiştir. Parti bir şekilde 2027 yılına kadar devam etmiş ve Türkiyeliler Partisi ve Cumhuriyetçi Parti ile birlikte Halk İttifakı altında birleşmişlerdir. Şu da unutulmamalıdır ki Parti, Anayasa Mahkemesinin 2027 Siyasi Parti Mali Denetimi sonucunda kesinhesabının kabul edilemez kararı almaktan son anda kurtulmuştur.

Demirkırat Partisi iktidarı devam ederken, Demirkırat Partisine muhalefet etmiş sekiz partiyi tanıttıktan sonra Demirkırat Partisinin gördüğü üç seçim dönemi olan 2023, 2024 ve 2028 seçimlerinin sath-ı mailllerini anlatacağız. Başlayalım;

2023 Cumhurbaşkanı ve Genel Seçimi:

Tarihler 18 Haziran 2023'ü gösterdiğinde Türk halkının üç büyük derdi bulunmaktaydı. Ekonomik darboğaz ve kur krizi, Mülteci-Göçmen-Kaçak Sorunu ve Devlet düzeyinin her yerine işlemiş olan hukuksuzluk. 2022 Ocak aylarına kadar iktidar olan Şeref ve İtibar Partisi her yerden kötü ekonomik yönetim, yanlış dış politika kararları ve insanları sinir eden mülteci politikası ile Türk halkının büyük çoğunluğunu sinirlendirse de partinin liderini bırakmayan en az yüzde otuzluk bir kesim bulunmaktaydı. Cumhuriyetçi Parti de kendi koalisyon ittifakına ortak lider arama aşamasındaydı ki bu süreç olabildiğine yavaş ve sinir bozucu şekilde ilerliyordu. Demirkırat Partisi 2022'nin Şubat ayında kurulması ve Nisan ayına kadar hızlı bir şekilde teşkilatlanması ile üzerine dikkatleri çekmeyi başarmıştı. Parti liderleri bir gün TÜSİAD başkanları ile demeç veriyor bir gün üniversitelerde alkış ile karşılanıyor gittikleri köylerde de sevinçle karşılanmaya boğuluyorlardı. Demirkırat Partisi her kesime göz kırpmıyor ve seçmenler de mitinglerde partiyi karşılıksız bırakmıyordu. 2023'ün Aralık ayında oluşan birkaç olay sonucu Koalisyon İttifakının üç büyük partisi, ittifakın aday olarak sürekli enerji ve heyecan vermeyen Cumhuriyetçi Parti liderini konuşmasından sıkılmış ve Koalisyon İttifakını terk etmişlerdir. Bu üç parti her ne kadar Demirkırat Partisini bir ittifak için ikna etmeye çalışsalar da Parti liderliğinin özellikle Aydın Menderes ve Tahir Menteşe'nin çalışmaları ile diğer üç partinin teşkilatı Demirkırat Partisi teşkilatı ile birleşmeye can

atıyordu. 2023 Ocak ayında gerçekleşen Dolmabahçe Toplantısı sonucu diğer üç parti ve teşkilatları Demirkırat Partisi altında birleşmeye onay verdi. Diğer üç partinin iki lideri Dışişleri ve Milli Savunma Bakanlıkları alıyor, diğer lider ise TBMM Başkanı olmayı kabul ediyordu.

Diğer üç parti Demirkırat Partisine her şeyi ile 2023 Mart ayında büyük bir kurultay düzenlenerek katıldı ve Demirkırat hızlıca her yerde teşkilatlara kavuştu. Sabuncu ailesinin Vakit Gazetesi ve Kırmızı Televizyon Grubu yardımları ile ana akım medyada da yer bulan Demirkırat Partisi Koalisyon İttifakını da fiilen dağıtınca sadece iktidar partisine oynadı. Türkiye'nin sermayesini arkasına alan Demirkırat Partisinin liderinin eski NATO daimi temsilcisi olması dış politikada güven veriyor, Amerikan medyası açıkça Demirkırat Partisini desteklediklerini belirtiyordu. Bu durum iktidar partisinin dış yatırımcı bulma şanslarını da sıfıra indirince Şeref ve İtibar Partisi Mayıs ayına yorulmuş ve istediği hiçbir şey olmayan bir Cumhurbaşkanı ve onun düşmesini bekleyen bakanları ile giriş yaptı. Türkiyeliler Partisi'nin eski partisinin de Anayasa Mahkemesince kapatılınca Doğulu seçmen Türkiyeliler Partisi kurulana kadar Cumhuriyetçi ve Demirkırat Partileri arasında oylarını böldü ve 2023 Haziranında Türkiyeliler Partisi milletvekili gönderebilme şansına kavuşsa da oylarının bazılarını Demirkırat ve Cumhuriyetçi Partiye kaybetmiş oldu. 18 Haziran gecesini sonuçlar açıklanınca Demirkırat tek seçenek oldu ve ikinci turda Şeref ve İtibar Partisinin tabiri caizse sandığa gömerek seçim sürecini tamamlamış oldu.

2024 Mahalli İdareler Seçimi:

Demirkırat Partisinin girdiği ilk seçim olan 18 Haziran 2023 seçiminden çok da uzakta olmayan 31 Mart 2024 seçimleri bulunmaktaydı. 2024 seçimlerine Türk halkı iyi bir ekonomi ve sayısı ciddi azalmış bir mülteci sayısı ile gitti. Şeref ve İtibar Partisi en son mahalli idareler seçiminin galibi olmaktaydı ancak 2023 seçiminin kaybedilmesi sonucunda büyük bir çözülme sürecine girmişti. Partinin kurucusu olan ve tartışılmaz lideri olan eski Cumhurbaşkanı, seçimi kaybetmesi ile siyasete veda ettiğini açıklamış ve Ağustos ayında resmen parti ile olan bütün ilişkisini kesmişti. Bunun üzerine eski İçişleri Bakanı yerine lider gözü ile bakılsa da eski liderin damadı ve eski Adalet Bakanının da liderlik yarışına girmesi ile süreç iyice karmaşık ve çözülemeyecek bir hal almıştı. İşin sonunda eski Adalet Bakanı parti liderliğine seçilmişti ancak tarihler 2024 Ocak ayını gösteriyordu. Partinin genel merkezine hakim ancak tüm teşkilata hakim olmayan eski Adalet Bakanı seçilince siyasete veda edenler sayısı Şeref ve İtibar Partisi için alarm verici düzeyde artmıştı. 2024 Mart ayına gelindiğinde ise Şeref ve İtibar Partisinin her yerde hezimete uğrayacağı herkes tarafından anlaşılıyordu. Türk seçmeni ayrıca Demirkıratın politikalarını çok beğenmiş ve Şeref ve İtibarın gözleri önünde eridiğini görmüşlerdi. Demirkırat girdiği 2024 seçiminde neredeyse tüm Şeref ve İtibar Partisine ait belediyeleri almış, üstüne Cumhuriyetçi Partinin önemli belediyelerini de ele geçirmişti. 2024 seçimleri sonrası Demirkırat Partisi milli iradenin kendilerine tam destek verdiklerini ve bundan sonra yapacaklarının millet iradesince onaylandığını söylemişlerdir.

2028 Cumhurbaşkanı ve Genel Seçimleri:

Tarihleri 24 Haziran 2028'i gösterdiğinde arkasında hala muazzam bir halk desteği olan ancak demografik yapısı liberal-merkez sağ yapısından milliyetçi-merkez sağ yapısına kayan bir Demirkırat, tüm ihtişamı ile seçimlere girmişti. Balat olayları ve Bankacılık Operasyonları ile liberal kesimden destek kaybeden Demirkırat bu boşluğu milliyetçi seçmen ve Türkçü sermaye ile doldurmayı ve kan kaybetmemeyi başarmıştı. Ekonomi olanlara rağmen hala güçlüydü ve yabancı yatırımcının parası hala ülkeyi ihya etmeye devam ediyordu. Ayrıca sanayi, tarım ve turizm sektörlerinde büyük patlama yaşanmış, Türkiye'de gerçek anlamda bir işçi sınıfı oluşmuştu. Ancak bu işçi sınıfı sol teorilere göre devrimci değil, merkez sağcı ve statükocu bir demografiye sahip olmuştu. Bunun nedeni ise işçi sıfatına sahip olmalarına rağmen güçlü Türk Lirası ve alım gücü ile kendilerini mağdur hissetmemeleri oluyordu. İşveren ve Türk sermayesi ise her şekilde partinin arkasında durmaktaydı. Parti ayrıca medyada tekel parti haline gelmiş sesini her yerde duyurabilme özelliğine sahip oluyordu. Yıkılmayan ve işlerini iyi yapan bir iktidar çizgisi çizerek her ne kadar solcu ve azınlık kesiminden oy alamazlar da geri kalan tüm oy bloklarından oy alabilmeyi başarmışlar ve 2028 seçimlerini kendilerinin de şaşırması ile ilk turda kazanmışlardır. Şu da unutulmamalıdır ki Demirkırat Partisine kapatılma davası açıldığında lehte ve aleyhte büyük protestolar yaşanmıştır. Partinin kapanması için yapılan protestolar daha çok üniversitelerde ve büyük şehirlerde kendini gösterirken partiye destek protestoları İstanbul ve Ankara'yı ele geçirmiştir.

- Partinin Hükümet Ettiği Dönemde Yaşanan Önemli Olaylar:

Anayasa Mahkememizin ilk duruşma tarihi olan 11 Şubat 2029 tarihine kadar Demirkırat Partisi beş yıldan aşkın süre boyunca iktidarda bulunmuştur. Bu iktidar süresince yaptıklarının hepsini bu çalışma raporunda anlatamayacağımız için sizlere altı büyük olay anlatacağız. Bunlar oluşum sırası ile "Bankacılık Operasyonu", "Balat Olayları", "Münevver Akyıldız Cinayeti", "Büyük NATO Zirvesi", "UDTÜ Üniversitesinin Kapatılması" ve "2026 Dünya Kupası" olayları olmaktadır. Bu olaylar tüm Türkiye'yi ve Demirkırat Partisini iyi ve kötü anlamda etkilemiş ve Demirkırat Partisi Kapatılma Davasında da konuşulacak olan olaylardır. Başlayalım;

- Bankacılık Operasyonu:

Demirkırat Partisi, hem mecliste hem de cumhurbaşkanlığı köşkünde iktidara geldiği anda ekonomiyi düzeltmek için yaptığı planları yürürlüğe koydu. Amaç çok netti; düşük faiz, düşük enflasyon, güçlü Türk Lirası ve üretim artışı. Bu amaçlarını gerçekleştirebilmek için öncelikle Mecliste Grup Başkanı Ferman Özkan, 24 Haziran 2023 tarihinde Merkez Bankası Kanununda değişiklik teklifi verdi. Merkez Bankası Kanununda değişiklik teklifi ilgili kanunun 8, 9, 10, 11, 20 maddelerinin tamamının ilga edilmesini ve 7. maddesine "tüm hisse senedi türleri münhasıran hazineye aittir" ibaresinin, 20. maddesine ise "Banka Meclisi üyeleri Genel Kurulun kararı ile üç yıllığına seçilir. Genel Kurul istediği zaman çoğunluk oyu ile Banka Meclisi üyelerini görevden alabilir" ibaresinin eklenmesini içeriyordu. Bu kanun teklifine Milli Zafer Partisi ve Türk Solu Partisinden destek gelse de diğer tüm partiler

şiddetle karşı çıkıyor aşırı devletleşmeden korktuklarını belirtiyorlardı. TBMM'den kanun 330 milletvekilinin kabul oyu ile 5 Ağustos 2023 tarihinde geçmişti. Kanuni yetkiyi alan Hazine ve Maliye Bakanlığı 21 Ağustos'ta hızlıca bir Merkez Bankası Genel Kurulu toplattı ve genel kurul kararları ile tüm Banka Meclisi üyeleri Demirkırat Partisinin ekonomi kurmayları ile değiştirildi. Cumhurbaşkanı ise 22 Ağustos'ta bir Cumhurbaşkanı Kararnamesi ile tüm guvernörleri görevden alıp yerine uyumlu guvernör atayınca Merkez Bankası tam anlamıyla Parti kontrolüne giriş yaptı. Merkez Bankası yeni kadroları ile iki farklı karar aldı. Birincisi 29 Ağustos'ta Merkez Bankası tüm hazine tahvil ve bono ihalelerini iptal etti ve önümüzdeki bir sene boyunca daha fazla borçlanılmayacağını ilan etti. İkincisi ise Para Politikaları Kurulundan geldi, Kurul, Merkez Bankasının önümüzdeki dört kurul toplantısı faiz arttırmayacağını ancak azaltmayacağını da açıkladı. Böylece Partinin ekonomi politikasındaki Merkez Bankası ayağı böylece çözülmüş oldu

Partinin ekonomi olarak ikinci planı ülkeye döviz girişinin yapılması olmaktaydı. Cumhurbaşkanı 1 Eylül 2022 tarihinde yanına Merkez Bankası Başkanı, Hazine ve Maliye Bakanı ve Dışişleri Bakanını da alarak IMF Başkanı ile görüşmeye Washington DC'ye gitti. Washington DC'de önemle karşılanan Türk heyeti IMF ile 3 gün süren toplantı sonucu 10 Milyar Dolar kredi ve 4 Milyar dolar hibe almayı başarabilmişti. Bu para Eylül aylarının sonunda Merkez Bankasına giriş yaptı. Merkez Bankası ülkedeki tüm banka şirketlerinin yönetim kurullarından oluşan devasa bir toplantı yaptı ve konuşmacı olarak Hazine ve Maliye Bakanı Nabi Dursunlu seçildi. Toplantı 5 Ekim 2023 tarihinde yapıldı ve toplam 14 saat sürdü. Uzun toplantı sonucunda bankalara, sanayi, tarım ve turizm sektörlerine teşvik ve çok ucuz hatta faizsiz kredi verilmesi talep ediliyordu. Aradaki farkı Merkez Bankası IMF'den aldığı borç ile kapatacak ve IMF'nin verdiği borç faizi kadar bankalar Merkez Bankasına geri ödeyeceklerdi. Bu talep neredeyse her banka yönetim kurulunca reddedildi. Cumhuriyetçi Partiye yakınlığı ile bilinen Emek Bankası toplantıyı terk etti. Hazine ve Maliye Bakanlığının, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun ve Merkez Bankasının ortak hazırladığı ve bu şartları kabul ettiğini açıklayan deklarasyona sadece kamu bankaları ve Sabuncu ailesine ait olan holdinge bağlı olan Beyaz Bank imza attı. Sektördeki hiçbir bankanın durumu kabul etmemesi üzerine Hazine ve Maliye Bakanı Nabi Dursunlu toplantı çıkışı demeç verdi. Demecinde bankaların bir hata yaptığını, bu hatalarını ödeyeceklerini ve tedbirlerin birer balyoz gibi kafalarına ineceğinden bahsetti. Bu demeci çok konuşuldu. Türkiye Bankalar ve Bankacılık Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Seyfettin Özaltan yaptıkları bir etkinlikte Nabi Dursunlu'nun konuşması sorulduğunda *“Bizim bakanımıza saygımız vardır. Ancak hatalı olan bakanlık ve bakanımızdır. Hatadan dönsünler yoksa sonu ağır olur”* sözlerini sarf etti.

5 Ekim 2023 toplantısından sonuç çıkmayınca ve ülkenin en büyük bankacılık sivil toplum kuruluşunun başkanı rest çekmesi üzerine 8 Ekim 2023 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Köşkünde Nabi Dursunlu, Ferman Özkan, TBMM Başkanı, BDDK Başkanı ve Merkez Bankası Başkanının da bulunduğu bir toplantı yapıldı. Toplantıda ne konuşulduğu asla açıklanmadı ancak 10 Ekim'de iktidarın kararlı tutumu tüm Türkiye'ye yansıdı. Ferman Özkan, tüm Demirkırat Meclis Grubunun imzasını taşıyan ve 5411 sayılı kanunda değişiklik öngören teklifini meclise sundu. Teklifte 20. maddeye *“Milli Güvenlik Kurulu kararı ile yasaklanabilir.”* ibaresi, 11. ve 12. maddelere *“Yönetim Kurulunda bakanlıktan atanmış*

yönetim kurulu üyesi bulundurmaması,” ibarelerinin, 23. maddesine ise “*Yönetim kurulunda, genel kurul tarafından seçilen üye kadar Hazine ve Maliye Bakanlığınca atanmış üye bulundurmak zorundadır*” ibaresi ve 161. maddesine “*Devlet kurumları kararları ile ihlale zorlanmış kişiler bu kanunun kapsadığı suçları işlememiş sayılır*” ibaresinin eklenmesi teklif edilmiştir. Bu teklife Milli Zafer Partisi dışında hiçbir parti destek vermemiş, mecliste 10 gün boyunca kavga çıkmış ve meclis düzeni, meclis idare amirlerince sürekli olarak denetlenmesi gerekmiştir. Türkiyeliler ve Milletler Partisi faşistçe bir teklif olduğunu savunmuş, Cumhuriyet Partisi Anayasa Mahkemesinde iptal ettireceğine yemin etmiştir. Türkiye Bankalar ve Bankacılık Derneği üyeleri meclis teklifinin ilk günlerinde mecliste sürekli bulunup genel kurul galerilerinden laf atmışlardır. Bunun üzerine 19 Ekim 2023’te Demirkırat Partisinin milletvekillerinin yazılı teklifi üzerine ve usulünce oylanarak bu kanun teklifinin görüşülmesi kapalı oturumda yapılmasına karar verilmiştir. Kapalı oturum olması ile rahatlayan Meclis kanun değişiklikleri teklifini 30 Ekim 2023 tarihinde 325 milletvekili kabul oyu ile geçirmiştir. 5 Kasım’da Cumhuriyetçi Parti Bankacılık Kanununda yapılan değişiklikleri anayasaya aykırılık gerekçesi ile iptalini istese de oy çoğunluğu ile anayasaya aykırı bulunmamıştır.

Kanuni yetkiye sahip olunması ile birlikte Hazine ve Maliye Bakanlığı teşkilatı ile alakalı olan 1 Numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Hazine ve Maliye Bakanlığına “*Bankacılık Sektörü Yürütme Kurulu*” adlı bir teşkilat Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde değişiklik yapılması kararnamesi ile 31 Ekim’de kurulmuş ve bu teşkilata atamalar bir Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile tamamen Demirkırat Partili ancak işinin ehli ve kanunen göreve gelmeye haiz olan insanlarla yapılmıştır. Hazine ve Maliye Bakanlığı tüm BDDK’ya kayıtlı Türk sermayesine sahip bankaların yönetim kurullarına atamalarını yapmış ve böylece her bankanın bakanlık kontrolüne giriş yapması sağlanmıştır. Bakanlık, Bankacılık Sektörü Yürütme Kuruluna 3 Kasım 2023 tarihli yazdığı bir görüş yazısında tüm bankaların yönetim kurulu başkanlığına bakanlık temsilcilerinin seçilmesi gerektiğini, seçilmedikleri takdirde hızlıca istifa etmeleri gerektiğini yazmıştır. Türkiye’de bulunan mevduat, kalkınma ve yatırım ve katılım bankaları olmak üzere 44 bankanın Türk sermayeli olan 32 bankasının 28’ine atama yapmıştır. Geri kalan dört bankanın üç bankasına önceden atama yapılmış ancak yönetim kurulu başkanı bakanlık temsilcisi seçilmediği için istifa edilmiş, diğer bir bankaya ise hiç atama yapılmamıştır. Bu dört banka ellerinde hiç bakanlık temsilcisi bulundurmadığından ve bakanlığın atama zorunluluğu olmadığından Bankacılık Kanununca faaliyet işlemlerinin iptali için zemin hazırlanmış ve dört banka BDDK kararı ile kapatılmıştır. BDDK kararına idare mahkemelerinde itiraz edilse de kanuni dayanak olması sebebi ile davalar BDDK lehine sonuçlanmıştır. Şu da belirtilmelidir ki bakanlıktan hiç atama yapılmayan banka Seyfettin Özaltan’ın sahip olduğu “Altın Bank” olmaktadır.

Tam anlamıyla Türkiye’deki bankacılık sektörü ele geçirilince Nabi Dursunlu 5 Ekim 2023’te yaptığı toplantıyı 25 Kasım 2023’te tekrar yaptı. Bu sefer de aynı konuşmalar oldu ve aynı şeyler istendi. İlk toplantı sonu sadece dört bankanın imzaladığı deklarasyon bu sefer 29 banka tarafından imzalandı ve Demirkırat Partisi istediğini almış oldu. 25 Kasım toplantısından hemen sonra sistem hızlıca yürürlüğe kondu ve yaklaşık 250 Milyar Türk Lirası değerinde kredi Sanayi, Tarım ve Turizm sektörüne aktı. Bankaların açtığı kredilerden

azalan likidite oranı Merkez Bankasının IMF faiz oranına endeksli şekilde verdiği kredi ile karşılandı. Bankalar bu sarmaldan iflas kararları ile kurtulmaya çalıştılar. Bankaların hızlıca iflas davaları açma kararları duyuldu ve Nabi Dursunlu 3 Aralık 2023 tarihinde Cumhurbaşkanı ile görüşmeye gitti. Görüşme sonrası 4 Aralık'ta Milli Güvenlik Kurulu'nun toplanması kararı alındı. 10 Aralık'ta Cumhurbaşkanı Köşkünde toplanan Milli Güvenlik Kurulundan çıkan karar sonucu bankaların bir sonraki MGK kararına kadar iflas etmesi yasaklandı. Bunun üzerine açılan davaların hepsine hukuki imkansızlıktan ötürü düşme kararı verildi. Nabi Dursunlu MGK kararının olumlu olduğunu ve hayırlı olduğu konusunda görüş bildirdi.

Bu Bankacılık Operasyonunun son ayağı olan kredi harcamalarının sadece üretimi destekleme amacıyla harcandığını kontrol etmek amacıyla Hazine ve Maliye Bakanlığı sürekli olarak veri müfettişlerini görevlendirmiş ve harcama kalemlerini vergiler üzerinden denetlemişlerdir. Nabi Dursunlu denetimlerin sürekli olmasının sebebinin harcamaların kontrolünün olduğunu ve harcamaların gerçekten de üretime ve işçi maaşlarına yapıldığını teyit eden 5 Ocak 2024 tarihli bir konuşma yapmıştır. Bu bütün serüvene ise Nabi Dursunlu "Bankacılık Operasyonu" adını vermiştir.

Bu Nabi Dursunlu'nun ad verdiği "Bankacılık Operasyonu" sonrası ülkede bankacılık sektörü fiilen özel sektör olmaktan çıkmıştır ve IMF'in bu konu hakkında çok sinirli olduğu bilinmektedir. Ancak bu operasyon sonucunda reel işçi ve çiftçi maaşları yüzde iki yüz artış göstermiş, tarım ve sanayi üretimleri sekiz katına çıkmış ve buna müteakip inşaat, otomotiv, demir çelik, boru ve plastik, elektronik bazı aletler, kimya, tekstil, genel olarak gıda, mobilya, makine ve gemi inşaa üretim masrafları ciddi düşüş yaşamış. Bu sektörleri direkt etkileyen enflasyon yüzde 60 düşüş göstermiş ve bu sektörlerin eksiklerini tamamlamak amacıyla yapılan ithalat neredeyse yapılmama durumuna gelmiştir. Reel ücretlerin artması ve enflasyonun düşmesi ve çok fazla sayıda Türk Lirasının sisteme giriş yapması ile de dolar karşısında Türk Lirası güç kazanmış, 1 Dolar 3,5 Türk Lirasına eşit olacak kadar Türk Lirası karşısında değer kaybetmiştir. Bankacılık sektörünün desteğini tamamı ile kaybeden Demirkırat Partisi ise Bankacılık Operasyonu sonunda yapılan anketler sonucunda 2024 seçimine kendi oy oranını yüzde on beş arttırarak giriş yapmıştır.

- Balat Olayları.

Demirkırat Partisi, kurulduğu tarihten 5 Şubat 2024 tarihine kadar Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan Rum, Yahudi ve Ermeni işadamları ve vatandaşlar tarafından da desteklenmiştir. Ancak bu durum 5 Şubat 2024 tarihinde Milletler Partisinin Faruk Samuel Garih'in başkanlığında kurulması ile değişmiştir. Garih, partisinin gerçek anlamda bir cemiyetler partisi olduğunu ve artık kendilerine ait temsil partisinin olması gerektiğini savunmuştur. Partinin kurulması başta Demirkırat Partisi çevrelerinde bir sorun olmamıştır. Ancak Garih ve kurmayları mecliste yaptıkları bazı görüşmeler sonucunda Demirkırat milletvekili listesinden seçilen on Ermeni, Rum ve Yahudi asıllı milletvekili Milletler Partisine transfer etmesi ile Demirkırat Partisinin nefretini kazanmıştır. Demirkırat Partisi meclis başkanvekili Ferman Özkan, gidenler için davaya ihanet eden hainler demiş ve çok

ağır sonuçlarının olacağını söylemiştir. İçişleri Bakanlığında 12 şubat 2024 tarihinde yapılan bir resepsiyonda bakan Muhittin Zorlu, Milletler Partisinin gereksiz olduğunu ve kendisine hakaret eden bir şekilde transfer yaptıklarını söyledi. Milletler Partisi lideri Garih'e bakan Zorlu'nun demeçleri sorulduğunda da kendi görüşüdür saygı duyuyoruz dedi.

2024 Mahalli İdareler seçimi yaklaşırken 20 şubat 2024 tarihinde bir bildiri ile Milletler Partisi İstanbul'da sadece Fatih ve Beyoğlu'nda seçime gireceklerini ve kendi cemiyetlerinin belediye başkanı olmak istediklerini söyledi. 26 şubat 2024 tarihinde ise Demirkırat Partisi Genel Merkez binasını ziyaret eden Cumhurbaşkanı, İçişleri Bakanı Muhittin Zorlu ve İstanbul İl Başkanı ve teşkilatı ile özel bir görüşme yaptı. Görüşmesinde neler konuşulduğu açıklanmadı ancak 27 şubat tarihinde 1 Mart'ta İçişleri Bakanını, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Fatih ilçe belediyesi adaylarını içeren bir miting düzenlendi. Bu mitingde en önemli konuşmayı İçişleri Bakanı Muhittin Zorlu yaptı. Zorlu *"Milletler Partisi burası onların cemiyetleri diyor. Burası Türk toprağıdır kardeşim, Türk Cumhuriyeti buradaki Rum kalenizi de yıkar Ermeni patriğinizi de, Biz de Türk iradesi tecelli ederse önünde durmayız"* diye bir konuşma yaptı. Konuşması sonucu Faruk Garih İçişleri Bakanının iğ bir insan olduğundan bahsetti. 1 Marttaki Demirkırat mitinginde yapılan konuşmalara Milli Zafer Partisinin de desteklerinin olduğundan da bahsetmemiz gerekir.

Mahalli İdareler seçimi sonucunda *"Milli İrade Tarafından Yaptıkları Onaylanan"* Demirkırat Partisi İstanbuldaki 39 ilçenin 30'una sahip olmuş, Fatih belediyesini Milletler Partisine kaptırmıştı. Seçimin sonrasında büyük bir sevinç duyduklarını belirten Garih, kendilerinin de sonunda bir sese sahip oldukları için mutlu olduklarını belirtti. İçişleri Bakanına Fatih'deki yenilgi sorulduğunda ise seçimin 31 Martta değil daha ileriki bir tarihte kesin olarak biteceğini, Milletler Partisinin son hatalarını yaptıklarını belirtti. Diyanet İşleri Başkanı Muhammet Sadık ise 5 Nisan 2024 tarihinde Ayasofya Camiinde yaptığı konuşma ile büyük tepki toplamıştı. Sadık bir cuma günü yaptığı konuşmasında Fatih Sultan Mehmet'in fethettiği tarihi yarımadanın tekrar ecnebi eline geçtiğini, Ayasofya'nın Süleymaniye'nin tehlikede olduğunu ve kılıç hakkı ile kazanılanın ancak kılıç ile verileceğini söylemiştir. Fatih Belediye Başkanına ise kafir demekten uzak durmamıştır.

10 Nisan 2024 günü Vakit Gazetesinde tüm Türkiye'yi sarsacak bir haber ıktı. Bu gazete sürmanşet haberi daha sonra Malumat haber kanalında, Kırmızı Televizyon Grubuna aittir, yayımlanarak duyuruldu. Haberde Mustafa Kemal Atatürk'n Selanik'teki evinin bombalandığı ve ciddi hasar aldığı yazıyordu. Ayrıca bombacıların arkasında Pontus Rum ve Ermenistan bayrağı bıraktığı da haber detayları arasındaydı. Haber Malumat haber kanalından tüm diğer haber kanallarına yayıldı ve sabah saat sekizi on gösterirken şişhane'de ve Fener'de toplanan kalabalık Balat'a doğru yürümeye başladı. Kalabalık gördükleri tüm Ermeni, Yahudi ve Rum işyerlerini ve dükkanları parçalıyor ve zarara uğratıyordu. Kalabalıktan biri bunun Milletler Partisi tarafından yapıldığını söyleyince sinirli ve eli taşlı-sopalı grup Milletler Partisinin İl Başkanlığının bulunduğu Balat'taki bölgeye yürüdü ve il binasını ateşe verdi. İçeride il başkanlığı altında Milletler Partili Fatih belediye başkanı ve belediye meclis yeleri bulunuyordu. Tüm il başkanlığına ait olan bina ve yanlardaki binalar yandı. İçerideki tüm Milletler Partililer belediye başkanı ve belediye meclisi yeleri de olmak üzere can verdiler.

Kalabalık güruh ayrıca Fener Rum Lisesi ve Patrikhanesini de ateşe verdi ve Lise kurtarılamayacak kadar yandı.

Güruh, ırkçı söylemlerde bulunuyor ve tüm azınlıklara lanet ediyordu. Azınlık içinde Milli Zafer Partisine bağlılık bildiren ancak parti ile hiçbir resmi bağlantısı olmayan Türkçüler Loncası üyeleri ve bazı tarikat üyeleri de bulunuyordu. Bu tarikat üyeleri daha sonra yargılanmalarda Muhammet Sadık'ın ünlü Ayasofya konuşmasından kılıç haklarını savunmaları gerektiğini öğrendiklerini söyleyeceklerdi. 10-11 Nisan tarihlerinde bütün şiddeti ile gerçekleşen ayaklanma binlerce polisin intikal etmesi ile sonlandırıldı. Çıkan olaylar sonucu 120 kişi gözaltına alındı, içinde belediye başkanı ve belediye meclis üyelerinin de olduğu 44 kişi öldü 300 kişi yaralandı ve toplam 300 milyon Türk Lirası değerinde mal zararı tespit edildi. Tarihe ise bu olay 10-11 Nisan veya daha tanınır ismi ile "Balat Olayları" olarak geçecekti.

Ayaklanma 11 Nisan 2024 saat 21.30'da tamamen bastırıldı. Milletler Partisi, Türkiyeliler ve Cumhuriyet Partisi ile olaylar hakkında meclis soruşturması ve meclis komisyonu kurmak istese de Milli Zafer ve Demirkırat oyları ile reddedildi. Bu olay ancak bununla sınırlı kalamayacaktı. İçişleri Bakanlığınca yapılan soruşturmada İstanbul Emniyet Müdürlüğüne bağlı karakollara çoğu kez ihbarda bulunulduğuna ancak Balat'ın eski ve dar sokaklarından dolayı lojistik olarak müdahale edilemediği veya müdahalenin geciktiği sonucuna ulaşıldı. Gözaltına alınanlardan 56 kişinin 3 Mayıs 2024 tarihinde başlayan İstanbul 7. Ağır Ceza Mahkemesinde yargılanması sırası yapılan soruşturmada İstanbul Valisinin emniyet ve itfaiye güçlerini önlediği ve müdahale etmek isteyen emniyet müdürüne İstanbul Valisinin "*Bir milletin iradesi tecelli ediyor. Biz karşısında duramayız müdür bey, koltuğunuza oturun arta kalanları sonra toplarsınız*" dediği ortaya çıktı. Kovuşturma sırasında keşfedilen bu olay İstanbul Emniyet Müdürü tarafından sızdırılınca ülke çapında valinin yargılanması ve içişleri bakanının istifası istendi. 14 Mayıs 2024 tarihinde Muhittin Zorlu yaptığı açıklamada ise "*Ağlasınlar bağırınsınlar. Ne valimi görevden alırım ne de kendim istifa ederim. Ayaklanmayı ben çıkarmadım millet iradesinin de önünde durmam.*" demiştir. İstanbul 7. Ağır Ceza Mahkemesi Başkanının bulunduğu suç duyurusu üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının İstanbul valisi için istediği soruşturma iznine 18 Mayıs 2024 tarihinde Cumhurbaşkanlığından da ret gelince aynı gün Faruk Samuel Garih Balat Rum Lisesi önünde yaptığı konuşmada Cumhurbaşkanının ve İçişleri Bakanının vatan haini olduğunu, İstanbul valisinin de faşist olduğunu söyledi. Garih'in sözlerine de Ferman Özkan ağlayıp bağırınsınlar, umrumuzda değil açıklamalarını yaptı. 20 Mayıs tarihli Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile de İstanbul Emniyet Müdürü görevden alındı. Kendisine daha sonra Devlet Sırlarını açığa dökmekten dava açılrsa da iddianame Ankara 6. Ağır Ceza Mahkemesince iddianame kabul edilmedi.

İstanbul 7. Ağır Ceza Mahkemesi kovuşturmasını 20 Aralık 2024'da bitirdi. Yargılanan 56 kişiden 20 kişiye ağırlaştırılmış müebbet hapis, 16 kişiye müebbet hapis, geri kalan 20 kişiye ise 10 yıl hapis cezası verdi. Cezalar Yargıtay 3. Ceza Dairesince onanarak kesinleşti.

Ŗu da belirtilmelidir ki 30 Nisan 2024 tarihli Yunanistan DıŖıŖleri Bakanlığınca yapılan açıklamada Selanik'teki Mustafa Kemal Atatürk'ün evinin bombalandığına dair habelerin yalan olduğu ilan edildi. İlgili haberi yapan Ŗahıslar hakkında yalan haber yapmaktan cezai s¼re baŖlatılsa da haberi yapan gazetecinin Ŗlke sınırlarını terk ettiği anlaŖıldı.

Tarihe Balat Olayları olarak geçen olay sonucunda Fatih Belediye BaŖkanı ve Milletler Partisi belediye meclis Ŗyelerinin hayatını kaybetmesinden dolayı belediye meclisi Demirkırat Partili bir adayı Fatih Belediye BaŖkanı olarak seti. Bu olaylar Milletler Partisinin b¼y¼k oranda finansal destek kaybetmesine ve partinin kapanma noktasına gelmesi ile sonuçlansa da parti 2028 seçimlerine kadar direndi. Demirkırat Partisi de olaydan kan kaybetmeden ve belediye kazanarak ayrıldı.

- M¼nevver Akyıldız Cinayeti:

Balat Olaylarının yarası daha dinmemiŖken, bu sefer de ateŖ T¼rk halkının kalbine baŖka bir yerde d¼Ŗm¼Ŗt¼. Ankara'da Yenimahalle ilçesinde 4 Temmuz 2024 saat 05.35'de belediye ¼p toplama memurları ¼p konteynırında bulunan bir bavulu ve keman çantasını ¼pe atacakken ilerinin dolu olduğunu fark ettiler. Bunun Ŗzerine memurlardan biri bavulu aınca hayatının Ŗokunu yaŖadı. BaŖı g¼vdesinden ayrılmıŖ olan bir kadın v¼cudu bavula konulmuŖ ve ¼pe atılmıŖtı. Keman çantasında ise g¼vdeye ait olduğunu d¼Ŗ¼nd¼kleri kadının kafası bulunuyordu. Olay yerine memurların ihbarı ile varan polisler hemen Ankara Batı Adliyesi 12. Ağır Ceza Mahkemesi savcısını çağırdı ve gerekli tedbirleri aldı. Savcının olay yerine intikal etmesi ile bu durum basının da dikkatini çekti ve 4 Temmuz sabahı t¼m T¼rkiye bu korkunç habere uyanmıŖ oldu. Adli tıp birimlerince inceleme raporların iki g¼n sonra haber kanallarında bazı kısmı halka açıldı. Raporlarda makt¼l¼n adının M¼nevver Akyıldız olduğu ve kalbine, midesine ve b¼bređine aldığı bıçak darbeleri ile kan kaybından öld¼đ¼ Ŗđrenildi. Aynı g¼n M¼nevver Akyıldız'ın ailesine ulaŖıldı ve ailesi kızlarının en son arkadaŖları ile ders alıŖmayan 3 Temmuz tarihinde arkadaŖlarından Ŗđrendiđi bilgi ile sevgilisi Fethi Merdanlar ile g¼r¼Ŗt¼đ¼n¼ ancak Fethi'nin de M¼nevverin arkadaŖlarının da haberi olmadığını bunun Ŗzerine polise kayıp ihbarında bulduklarını s¼ylediler. Cumhuriyet Savcısı M¼nevver Akyıldız'ın ailesinin resmi ifadesini alınca Fethi Merdanlar'ı ve arkadaŖlarını da ifadeye çağırdı. Ancak Fethi Merdanlar'ın Ŗlke içinde olmadığı anlaŖıldı. Merdanlar ailesi bu sefer ifadeye çağırıldığında babası 8 Temmuz'da her Ŗeyi itiraf etti. Oğlu Fethi, M¼nevver'i 3 Temmuz'da akŖam saatlerinde kendi evlerindeki buluŖmalarında M¼nevver'in cinsel iliŖkiye girmek istememesinden dolayı sinirlenmiŖ ve öld¼rm¼Ŗt¼. Evlerine daha sonra eŖi ile geldiğini s¼yleyen Fethi Merdanlar'ın babası Ahmet Merdanlar, eŖi ile geldikleri zaman ağlayan oğlunu cansız beden baŖında kanlara bulanmıŖ Ŗekilde bulduklarını s¼yledi. Bir baba ig¼d¼s¼ ile evlatlarına yardım ettikleri ve bavula koyup ¼pe atma fikri akıllarına geldiğini anlattı. Beden Ŗnce k¼vete konmuŖ, baŖ g¼vdeden ayrılmıŖtı. Daha sonra bavula ve keman çantasına konulan beden baba Ahmet Merdanlar tarafından arabayla ¼pe atılmıŖtı. Aynı zamanda internet Ŗzerinden en yakın zaman olan 00.30 tarihine Paris'te yaŖayan ve Fethi'nin amcası olan Nadi Merdanlar'a gitmesi için bilet alınmıŖtı. Fethi bavul bile toplamadan babasından aldığı bin dolar ile Esenboğa Havalimanından uçağa binmiŖ ve Ŗlkeyi terk etmiŖti. Babası daha sonra oğluna on bin dolar daha g¼ndermiŖti. Baba yardım ve yataklıktan, anne ise

suç ihbarı görevini yerine getirmemekten gözaltına alındı ve babanın tutuklu yargılanmasına karar verildi.

Babanın itirafı sonucu İçişleri ve Dışişleri Bakanları 10 Temmuz'da ortak bir demeç vermişlerdi. Şüpheli Fethi Merdanlar'ın interpole bildirildiğini ve Fransa yetkilileri ile şüphelinin ülkeye getirilmesi için iletişimi geçildiği bildirildi. Bakanlar kendilerini gazetecilerin sorularına açtıklarında bir gazeteci *"Bu kadın cinayetleri bir türlü dinmiyor. Bu kök sorunu çözmek için iktidarınız bir adım atacak mı ?"* diye sordu. Bunun üzerine İçişleri Bakanı Muhittin Zorlu cumhurbaşkanı ile konuşacaklarını kesinlikle bir şeyler yapılması gerektiğini söyledi. Nitekim 11 Temmuz 2024 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Köşkünde İçişleri, Adalet, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanları ile Ferman Özkan ve TBMM Başkanının da yer aldığı bir toplantı yapıldı. Toplantı dört saat sürdü ve toplantı sonu Cumhurbaşkanı ekran karşısına geçerek bir konuşma yaptı. Konuşmasında kadın cinayetlerinin kamu düzenini bozduğunu, Türk Ceza Kanunu, İnfaz Kanununda değişikliğe gideceklerini, adli ve idari kolluk kuvvetlerini de 6284 sayılı kanunun sert bir şekilde uygulanması için tembih ettiklerini, geçmişte uygulamayan memura da ceza yağacağından bahsetti.

Cumhurbaşkanlığı Zirvesi sonrası 14 Temmuz'da TBMM Anayasa 104. Maddenin verdiği yetki ile Cumhurbaşkanlığı Kararıyla acilen toplandı. Meclis toplanmadan önce Cumhuriyetçi Parti yetkilileri ile görüşen Demirkırat Adana Milletvekili Tahir Menteşe, Cumhuriyetçi Partinin de bu toplantıya destek vermesini sağladı. TBMM acil toplantısında kanun görüşeceklerini ve bu kanun görüşmesinin kamu düzeni sağlanması için kadın hakları konusunda bazı düzenlemeler olacaklarını Cumhurbaşkanı Tayfunlar meclis açılış konuşmasında belirtti. Daha sonra Ferman Özkan, Demirkırat ve Cumhuriyetçi Parti milletvekillerinin imzasını taşıyan kanun teklifini TBMM Başkanlık Divanına sundu. Torba kanun teklifi olan bu teklifte 6284 sayılı kanununun 11. maddesine *"ilgili kolluk yetkilisi görevini yerine getirmediği takdirde görevinden alınma dahil her türlü disiplin cezasına mükellef olabilir"* ibaresinin eklenmesini, 5237 sayılı kanunun 77. maddesinin *"siyasal, felsefi, irki veya dini saiklerle"* ibaresinden *"...siyasal, felsefi, cinsiyet, irki veya dini saiklerle..."* ibaresine değiştirilmesini, 5275 sayılı kanunun 17. maddesi altıncı fıkrasına *"insanlığa karşı suç işleyenler,"* e alt bendinin eklenmesini, 117. maddesine ise *"527 sayılı kanunun 77. maddesi çerçevesinde işlenen suçların infazı için 5275 sayılı kanunun örgüt ve devlete karşı işlenen suçlar için öngördüğü hükümler uygulanır"* ibaresinin eklenmesini öngörüyordu. Bu kanuni değişikliklerle kadın cinayetleri insanlığa karşı suç sayılacak ve suçu işleyenler örgüt üyesi gibi infaz edileceklerdi. Mecliste komisyonlardan ve genel kuruldan sorunsuz geçen teklif 452 kabul oyu alarak 1 Ağustos'ta yasalaştı.

Kanuni değişiklik yapıldığı andan itibaren İçişleri Bakanlığınca çıkarılan bir yönetmelik ile polis teşkilatına "Kadın Masası" giriş yaptı. Adalet Bakanlığınca yazılan bir bakanlık görüşünde de hakimlerin sadece cinayetin ve diğer suçların bir kadına kadın olduğu saiki ile işlenmesi halinde 77. maddeden ceza verilmesi tavsiye ediliyordu. Bu tavsiyenin icrai nitelikte olmadığı, tavsiyeye uyulmaması durumunda da hakimlere kanunların öngördüğü cezalar ve zorunluluklar dışında bir zorunluluğunu olmayacağı belirtiliyordu.

Hakimlerin ve Emniyet güçlerini devlet kademesinin sert tutumunu takip etmesi uzun sürmedi ve uygulanan koruma hükümleri ve sert cezalar ile kadın cinayetlerinde yüzde kırklık bir düşüş görüldü.

Fethi Merdanlar 1 Eylül tarihinde Paris'te amcasının bulunduğu evde Fransız polislerinin yaptığı baskın ile tutuklandı. Fransa mahkemesi ve adalet bakanlığı şüphelinin Türkiye'ye geri gönderilmesi için 10 Eylül'de onay verdi. Ankara 12. Ağır Ceza Mahkemesinde 14 Eylül'de açılan davada savcı Fethi Merdanlar'ın insanlığa karşı suç maddesinin kasten adam öldürme halinden ağırlaştırılmış müebbet hapsini istedi. Babası Ahmet Merdanlar'ın da yardım ve yataklık suçundan 15 yıl hapsini isteyen savcının iddianamesi kabul edildi. Şok hızda karar veren mahkeme 16 Eylül 2024 tarihinde savcının iddianamesini tamamiyle haklı buldu ve istediği suçları aynen karara bağladı. Cezalar Yargıtay 3. Dairesince onandı. Fransız mahkemeleri de amca Nadi Merdanlar'a on yıl hapis cezası verdi.

- Büyük NATO Zirvesi:

NATO, dünyadaki en büyük askeri defans örgütü olmaktadır ve Türkiye Cumhuriyeti 1950'li yıllardan beri gururla NATO üyesidir. Bu üyelik, bizi Batı dairesine üye olmamıza da ön açmıştı ancak yıllarca süregelen doğu-batı çakışmasından dolayı tam üyelik gerçekleşmemişti. 2023 yılında iktidara gelen Demirkırat Partisi ise bu durumu çözmeye kararlıydı. Cumhurbaşkanı Armağan Tayfunlar'ın eski NATO daimi temsilcisi olması NATO ile iyi ilişkiler kurabilmesini sağlayacaktı. Cumhurbaşkanı önce 10 Kasım'da Atatürk'ün anma törenlerine katılması için yeni seçilmiş Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Pete Buttigieg'i davet etti ve Başkan icabet etti. Cumhuriyetimizin kurucusunu büyük bir törenle andıktan sonra Ankara Palas'ta yapılan resepsiyonda Armağan Tayfunlar, Türkiye'nin NATO zirvesine ev sahipliği yapması gerektiğini ve böylece ülkemizdeki NATO ve Batı dostluğunu tekrar ayağa kaldıracabileceklerini söyledi. Amerikan Başkanı Buttigieg de bu istediğin doğru olacağını kabul etti ve NATO zirvesinin Türkiye'de olacağı kesinleşmiş oldu. Amerikan ziyareti 12 Kasım'da bitti ve hemen ardından yapılan NATO toplantısında zirvenin 14 Şubat 2025 tarihinde İstanbul'da yapılması öngörüldü. Bu kararın üzerine 15 Kasım'da Milli Savunma Bakanı, Dışişleri Bakanı, Genelkurmay Başkanı ve kuvvet komutanlarının Cumhurbaşkanlığı Köşkünde yer aldığı bir toplantı düzenlendi. Toplantı sonrası açıklama olmadı ancak hareketler hemen başlatıldı. Önce bir Cumhurbaşkanlığı kararı ile S-400 ve diğer Rus savunma sanayii satın alımları durduruldu ve daha fazla ödeme yapılmayacağına karar verildi. Daha sonra Dışişleri Bakanı, Milli Savunma Bakanı ile Washington DC'ye 24 Kasım'da giderek Amerikan Silah Sanayi liderleri ile buluştu. Yapılan toplantılar sonucunda Amerikan Dışişleri Bakanlığının da onaylaması ve Amerikan Kongresi kararı ile Türkiye'ye silah satışının devam ettirilmesi ve F-35 programına dahil edilmesi 20 Aralık'ta kabul edildi.

Bu iyiye giden Amerika-Türkiye ilişkilerinin desteklenmesi için Cumhurbaşkanı, Milli Savunma Bakanı, Milli İstihbarat Başkanı ve Dışişleri Bakanı ile 5 Ocak 2025 tarihinde İsrail'e gitti. İsrail'de cumhurbaşkanı ve başbakan ile görüşen Türk heyeti 8 Ocak tarihinde Türkiye'ye geri döndü. Geri dönüşü gazetecilerle konuşan Cumhurbaşkanı Tayfunlar “ *İsrail*

yönetimi ile mutabakata vardık. Geçmişte yaşananlar bizi dargın tutmayacak ve İsrail NATO zirvesine davetli olarak katılacaktır.” sözlerini sarf etti.

14 Şubat 2025'te İstanbul Dolmabahçe Sarayında NATO zirvesi gerçekleştirildi. Açılış konuşmasını ev sahibi sıfatı ile Türkiye Cumhurbaşkanı Armağan Tayfunlar yaptı. Tayfunlar konuşmasında Batı bloğunun ve NATO'nun tüm dünya ve Türkiye için çok büyük önemi olduğunu, Rus ve Çin agresyonlarına karşı tek savunma mekanizması olduğunu ve Türkiye'nin de üyesi olmaktan gurur duyduğunu söyledi. Ayrıca adil ve serbest piyasa, şeffaf demokrasi ve hukukun üstünlüğünü başka hiçbir organizasyonun desteklemediğini söyledi. Ardından Amerikan Başkanı söz aldı ve Türkiye'nin yeni dış politikasını beğendiklerini ve partisi ile Cumhurbaşkanı Tayfunların her zaman arkalarında olduklarını da belirttiler. İki gün süren zirveden ayrıca Türkiye'nin başı çekmesi ile Doğu Akdeniz'de Türk gücünün barışı koruması kararı Yunanistan'ın şerh düşmesine rağmen çıktı.

Bu NATO zirvesi sonrası tüm iç ve dış basında Türkiye'nin bazı tercihleri eleştirilse de şu konuda herkes hemfikirdi. Batı ile Türkiye'nin ilişkileri düzeltilmiş ve Türkiye alması gereken prestije sahip olmuştu.

- Uzak Doğu Üniversitesinin Kapatılması

1950'li yıllarda dönemin iktidarının Birleşmiş Milletler desteği ile kurmuş olduğu Uzak Doğu Üniversitesi teknik anlamda mühendis ve teknisyen yetiştiren ilk devlet üniversitesidir. Üniversite 1970'li yıllarda solcu ve komünist tandansa sahip olmuş ve seksen darbesi sonrası bile bu özelliğini koruyarak dönemimize kadar gelmiştir. UDTÜ'de nüfuz sahibi olan ve öğrencilerinin aktif olduğu tüm kulüpler komünizm, anarşizm ve genel olarak sol görüş ile bağlantılı düşüncelere sahip olan öğrenci kulüpleri olmuştur.

UDTÜ öğrencileri Demirkırat Partisini, ilk iktidara geldiği günden itibaren desteklemediklerini 2023 mezuniyet töreninde pankartlar ve protestoları ile göstermişlerdir. Partiyi emperyalizm dostu ve sağcı-faşist olmakla suçlamışlardır. 10-11 Nisan 2024 tarihinde gerçekleşen Balat Olayları sonrasında Cumhurbaşkanlığı Köşkü ve İçişleri Bakanlığı önünde protestoları düzenleyen ise UDTÜ öğrencileri olmuştur. UDTÜ İlerici Düşünce ve Fikir Topluluğu Başkanı Türk Solu Partisi ile ortak çıkardıkları “*Radikal*” gazetesinde hiçbir zaman UDTÜ'nün Demirkırat'a boyun eğmeyeceğini ve gerekirse savaşıacaklarını belirtmişlerdir.

Zaten Balat Olayları ve Bankacılık Operasyonu sonucu üniversite öğrencileri tarafından antipatik gözle bakılan Demirkırat Partisi, 14 Şubat 2025 tarihinde yaptığı NATO zirvesi ile onlar için artık savaşılmaması gereken bir despot haline gelmişlerdi. Bir başka UDTÜ topluluğu olan UDTÜ Özgür ve Çağdaş Yaşam Kulübü Başkanı, Radikal gazetesine destek verdiklerini ve Demirkırat faşizmine karşı omuz omuza mücadele vereceklerini ilan etmişti. Aydın Milletvekili Aydın Menderes'in 24 Mart 2025 tarihinde yaptığı konuşmada, UDTÜ öğrencilerinin her zaman anayasal düzeni yıkmak istediklerini, hatta babası döneminde yakasına barbarca yapışan öğrencilerin babasına diktatör dediğini ve bu barbar nesilin barbar

öğrencilerinin artık sonunun gelmesi gerektiğini, gerekirse üniversitenin kapanıp bine yakın öğrencinin anayasal düzeni yıkmak suçundan yargılanması gerektiğini söylemiştir. Türk Solu ve Türkiyeliler Partisi milletvekillerinden gelen tepki üzerine *“bizden babam dahil üç can çaldınız, biz de sizden üç can aldık, daha fazlasınız bize aldirtmayın. Oturun yerinize”* diyerek çıkıştı. 25 Mart tarihinde Ferman Özkan, Tahir Menteşe ve Aydın Menderes Cumhurbaşkanı ile Cumhurbaşkanlığı Köşkünde özel toplantı talebi ile toplantı düzenlediler. Toplantıya daha sonra Yüksek Öğretim Kurumu başkanı ve Emniyet Genel Müdürü çağrıldı. Yaklaşık 10 saat süren toplantı bittiğinde tarih 26 Mart 2025 saat 04.30’du. Saat 05.30’da Resmi Gazete’de 26 Mart 2025’e ait mükerrer yayım ile bir Cumhurbaşkanlığı Kararı yayımlandı. Kararda UDTÜ Rektörlüğüne önceki cumhurbaşkanlarından Kenan Evren’in Boğaziçi Üniversitesine 1982 yılında atadığı Prof. Dr. Ergün Toğrol atanmıştı. Rektör Toğrol sabah 07.00 saatlerinde UDTÜ kampüsüne giriş yaptı ve Rektörlük binası önünde gazetecilere bir konuşma yaptı. Konuşmasında Rektör Toğrol Cumhurbaşkanına tercihi için teşekkür ettiğini, UDTÜ’nün hizaya getirilmesi gerektiğinden bahsetti ve *“Huzur ve Güven ortamının sağlanmasından devlet sorumludur. Ben sorumluyumdur”* diyerek ekledi.

26 Mart 2025 tarihinde göreve gelen Rektör Toğrol önce bir yönetmelik yayınlayarak kulüplerin siyasi faaliyette bulunmaları halinde kapatılacağını ilan etti. Daha sonra bir rektörlük düzenlemesi ile tüm solcu ve sol tandanslı kulüpleri kapattı ve başkan ve yönetim kurulu üyelerine okuldan atılmaları için disiplin soruşturması açtı. Disiplin suçu ise Yükseköğretim Kanunu 54. maddeye dayanarak açılmıştı ve disiplin soruşturması açılan kişilerin yükseköğretimden çıkarılması isteniyordu. Disiplin soruşturmasına tabii olan kişi sayısı 147 öğrenci olmaktaydı.

Yeni Rektör atamasını ve disiplin soruşturmalarını öğrenen öğrenciler daha fazla dayanamadı ve 28 Mart 2025 tarihinde yaklaşık bin öğrencinin katıldığı bir ayaklanma UDTÜ’nün en büyük alanı İnkılap bölgesinde başladı. Öğrenciler ellerinde pankartlar ve bayraklarla rektörlüğe yürüdü. Öğrenciler devrim ve ihtilal sloganları ile yürüyor faşist rektörün ve iktidarın istifasını istiyordu. UDTÜ Rektörü bir telefon ile saat 14.00’da Cumhurbaşkanlığına bağlandı ve yardım istedi. Cumhurbaşkanlığından Tahir Menteşe’ye 14.17’de telefon açıldı ve gereken yapılması söylendi. 14.25’te ise Tahir Menteşe Emniyet Genel Müdürünü arayarak gerekenin yapılmasını ayaklanmanın bastırılmasını söyledi. Rektörlük binasının önünde duran öğrenci grubu rektörün istifa etmesi yönünde baskılarını devam ettirirken sayıları bu telefon trafiği sürecinde iki katına çıktı. Emniyet Genel Müdürü bin beşyüz çevik kuvvet polisi görevlendirmişti. Bu kadar polisin UDTÜ isyanını bastırmak için görevlendirildikleri anlaşılınca Türkiyeliler Partisi ve Türk Solu Partisi milletvekilleri UDTÜ’ye destek için koştu. Üniversiteye gidenler arasında Demirkırat Partisi Adana Milletvekili Tahir Menteşe de bulunuyordu ancak onun gitme sebebi bambaşka idi. Polislerle birlikte kampüse giren Menteşe bir sıkıyönetim komutanı edasıyla emir veriyor ve polisler ise dinliyordu. Çevik Kuvvet önce Menteşe’nin emri ile havaya ateş açtı. Ateş açılmasını duyan çoğu öğrenci sağa sola kaçışmaya başladı. Menteşe daha sonra polisler *“İsyanı dağıt, hücum”* emri verdi. Çevik Kuvvet binlerce kişiye ellerindeki coplar ve kalkanlar ile saldırdılar. Polis otosunu tepesinden ise Tahir Menteşe polisleri izliyordu. Türkiyeliler Milletvekili Ferzivan Alaşalı, Tahir Menteşe’ye *“yaptığınız hukuksuz, siz faşistsiniz ve polis değilsiniz. Neler oluyor Allah*

aşkına” diye bağırdı. Bunun üzerine Tahir Menteşe polisler emir vererek Alaşalı’yı darp ettirdi. Dört saat süren mücadelenin sonunda polisler 1250 kişiyi gözaltına alarak Ankara Emniyet Müdürlüğüne götürdü. Tahir Menteşe ise saat 20.00’da Rektör Toğrol’a “*Üniversite bizimdir.*” diyerek rahatlamasını söyledi. Ancak bu direnişlerin sadece ilkiydi.

Sosyal Medyadan tüm Türkiye’ye giden bu sert müdahale ve UDTÜ direnişi tüm muhalif kişileri UDTÜ’nün önünde toplanmaya itti. Çevik Kuvvet akşam 20.30 saatlerinde dağılmıştı ve UDTÜ güvenliği kesinlikle hazır değildi. UDTÜ’ye zorla giren binlerce kişi İnkılap ve Korum alanlarında kamp kurarak Türk tarihinin en büyük sivil itaatsizlik eylemlerinden birini başlattılar. Tarih 29 Mart 2025 olduğunda Rektör Toğrol üniversiteye alınmadı. Bunun üzerine Tahir Menteşe’yi arayan Toğrol durumun artık kontrolden çıktığını, üniversitenin kapatılmaması durumunda UDTÜ’nün bir devrimci yerleşkesi olmasının kaçınılmaz olduğunu aktardı. Tahir Menteşe, Rektör Toğrol, Aydın Menderes ve Ferman Özkan aynı gün Cumhurbaşkanı ile Cumhurbaşkanlığı Köşkünde toplantı yaptılar. Toplantı beş saat sürdü ve toplantı sonrası Ferman Özkan ve diğer milletvekilleri TBMM’ye giderken Rektör ise kameralar karşısına çıktı. Durumun artık kontrollerini aştığını, anarşistlerin uzun zamandır bunu planladıklarını ve UDTÜ olaylarının bir iç isyan olarak nitelendirilmesi gerektiğini savundu.

Emniyet güçleri üniversitenin etrafını sardı ancak içeriye müdahale etmedi. Kimsenin de dışarı çıkmasına izin verilmedi. 31 Mart 2025 günü Demirkırat milletvekilleri 2547 sayılı kanunda değişiklik teklif etmişlerdir. İlgili kanuna “*Anayasal düzeni yıkmak amaçlı ve örgün eğitimi engelleme sonuçlu ayaklanma müdahale asker tarafından cumhurbaşkanı emri ile yapılabilir. Ayaklanma asker tarafından bastırıldıktan sonra bir cumhurbaşkanı emri ile askerin görev ve yetkisi ilgili ayaklanma için sona erer.*” ibaresi ile 67. madde eklenmesini öngörüyordu. Mecliste Milli Zafer ve Şeref ve İtibar Partisi milletvekilleri dışında her parti muhalefet ediyordu. Ancak komisyonlarda ve genel kurulda şok hız ile kanuni değişiklik 370 milletvekilinin kabul oyu ile 4 Nisan 2025’te geçmişti. Bu süre zarfında UDTÜ protestocuları her gün istifa istiyor, devrim ilan ediyor ve polis ile çarpışıyor. Ankara’ya çevre dört ilden polis kuvveti aktarılması ile UDTÜ tamamen kuşatılmıştı. Herkes kanuni değişikliğin geçmesi ile askerin müdahalesini bekliyordu. Beklenen müdahale kararı 5 Nisan 00.01’de Cumhurbaşkanı Kararı ile geldi. Genelkurmay tam yetkili ilan edilmiş ve UDTÜ isyanını bastırması emredilmişti. Genelkurmay’ın ışıkları sabah saat 06.00’a kadar yandı. Genelkurmay Başkanlığından 06.12 saatinde yayılan emre göre Ankara Garnizon Komutanlığı on iki bin asker ile Etimesgut Tank Taburu Komutanlığından beş tank istendi. 07.00’da UDTÜ’ye intikal eden kuvvetler halkı korkutmak için yeterliydi ancak emirler sabitti. İsyana bastırılacaktı. Asker iki saat süren muharebeden sonra toplam iki bin yedi yüz gözaltı yaptı. Arbedelerde on altı öğrenci hayatını kaybetti ancak UDTÜ’de saat 09.15 olduğunda tüm kalabalık dağıtılmıştı.

UDTÜ’deki isyan bastırılınca 7 Nisan 2025’de bir Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile UDTÜ üniversitesi kapatıldı. Cumhuriyetçi Parti hem Yükseköğretim Kanununda yapılan değişikliği hem de üniversite kapatan kararnameyi anayasa mahkemesine iptali için götürdü.

Yükseköğretim Kanununda yapılan değişiklik ve üniversite kapatan kararname anayasa aykırı bulunmadı ve iptal edilmedi.

Her iki müdahale sonucu gözaltına alınan 3950 kişiden 869 kişi hakkında Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı Türk Ceza Kanununun 149, 152, 265, 309 ve 313. maddelerinden ağırlaştırılmış müebbet hapisle cezalandırılmalarını ve tutuklu yargılanmalarını istedi ve iddianameyi “*UDTÜ Terör Örgütü*” olarak düzenledi. Ankara 3. Ağır Ceza Mahkemesi iddianameyi 19 Nisan 2025’te kabul etti ve yargılama başladı. Her duruşması ayrı olaylı geçen yargılamada 14 Kasım 2025’te karar çıktı. 869 kişiden 314 kişinin beraatine, 187 kişinin on yıl hapis cezasına, 174 kişinin müebbet hapis cezasına ve 194 kişinin ağırlaştırılmış müebbet cezasına hükmetti. Senelerce süren istinaf ve temyiz süreci sonunda Yargıtay 3. Ceza Dairesi tüm cezaları 2029’un 10 Şubat tarihinde onadı.

Şu da belirtilmelidir ki UDTÜ üniversitesi kapatılması ile işsiz kalan akademisyenlerin hiçbiri daha sonra bir devlet üniversitesinde akademisyen olarak görevlerine devam edemedi.

- 2026 Dünya Kupası Ev Sahipliği:

Demirkırat Partisi iktidara geldiği ilk günlerden beri 2026 Dünya Kupasına ev sahipliği yapmak istiyordu. Bu uğurda 30 Haziran 2023 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Köşkünde Gençlik ve Spor, Sanayi, Ticaret ve Turizm Bakanı ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanları ile, Türkiye Futbol Federasyonu Başkanı Cumhurbaşkanı ile bir toplantı yaptı. Beş saat süren toplantı sonucu Cumhurbaşkanlığı Tayfunlar yaptığı açıklamada Türkiye Cumhuriyetinin 2026 Dünya Kupasına ev sahipliği yapacağını ve bunun için her yolun deneneceği söylendi. Cumhurbaşkanının açıklamasının arkasında olduklarını açıklayan bakanlar ve başkan ise bunun zor bir görev olduğunu ama başarılacağını söylediler.

3 Eylül 2023 tarihinde bakanlıkların teşkilat yapısını oluşturan 1 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde değişiklik yapıldı. Yapılan değişiklikte Gençlik ve Spor Bakanlığına, Sanayii, Ticaret ve Turizm Bakanlığına ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığına “*2026 Dünya Kupası Komitesi*” kuruldu. Bu komiteler birbirleri ile irtibatlı çalışacaklar ayrıca Cumhurbaşkanlığı altında aynı kararnamede yapılan değişiklik ile kurulan “*2026 Dünya Kupası Yüksek Komitesi*” komitesine bildirim yapacaklar ve 2026 Dünya Kupasının Türkiye ev sahipliğini gerçekleştirmek için çalışacaklardı.

İdarede gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra sıra yerel yönetimlerle koordinasyon sağlamaktı 12 Eylül 2023 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Köşküne bu sefer Ferman Özkan, Tahir Menteşe ve İçişleri Bakanı Muhittin Zorlu toplantı için çağırılmışlardı. Toplantı dört saat sürmüş ve toplantı sonu gazetecilere konuşan Ferman Özkan “*Cumhurbaşkanımızın FIFA 2026 Dünya Kupası planlarını dinledik. Yasama olarak yapacaklarımızı anladık ve hazırlıklara başlayacağız. Cumhuriyetimize hayırlı olsun*” sözlerini sarf etti. İçişleri Bakanı Muhittin Zorlu ise “*Bakanlık olarak görevimizi biliyoruz. Cumhurbaşkanımızın ricaları ile bunun altından kalkacağız*” kelimelerini kullandı. çalışmalara başlandı. 3 Ekim 2023 tarihinde TBMM Başkanlık Divanına 5393 sayılı kanunda değişiklik yapılması teklifinde

bulunuldu. İlgili kanununun 14. maddesinin ilk ek maddesinin ilgasını, yine aynı maddeye c bendi olarak “Cumhurbaşkanlığı 2026 Dünya Kupası Yüksek Komitesi Kararlarını desteklemek zorundadır” ibaresinin eklenmesi, 30. maddesine c bendi olarak “Cumhurbaşkanlığı 2026 Dünya Kupası Yüksek Komitesi amaçlarına karşı karar alınır,” ibaresinin 78. maddesine ise “Cumhurbaşkanlığı 2026 Dünya Kupası Yüksek Komitesi ile olan yazışmalar önceliklidir.” ibaresinin eklenmesi teklifinde bulunuluyordu. Kanun teklifi Türk Solu Partisi dışında diğer tüm partilerin destekleri ile 411 kabul oyu ile kanun değişikliği teklifleri 17 Kasım 2023 tarihinde kabul edildi.

Gerekli mevzuatta değişiklik yapıldıktan ve dünya kupası komitelerine ve yüksek komitesine atamalar da yapıldıktan sonra çalışmalara başlandı. Yüksek komiteden çıkan 1 Aralık 2023 kararlarına göre İstanbul, İzmir, Bursa, Konya, Ankara, Trabzon, Kocaeli ve Samsun illerinde olabilecek dünya kupası maçları için gerekli altyapı, toplu taşıma ve güvenlik tesis edilecek, Diyarbakır, Antalya ve Muğla’da dünya kupası standardında futbol stadları ve bu stadları destekleyecek oteller, karayolları, havaalanları yapılacaktır. Tek kanuna toplanmış Kamu İhale Kanunu çerçevesinde gerçekleşecek olan bu ihalelerin hiçbiri istisna sayılmadı. İhale süreçleri Şubat 2024 tarihinde resmen bitti ve çalışmalara başlandı. İhalelerin bitmesi ile Türkiye Futbol Federasyon Başkanı, FIFA 2026 Dünya Kupası ihalesine 8 Şubat 2023 tarihinde resmen Türkiye Cumhuriyeti’nin adını yazdırdı.

Ülke içi çalışmalar tüm hızıyla devam ederken Cumhurbaşkanı adaylığı kazanabilmek amacıyla TFF Başkanı, Dışişleri Bakanı ve Gençlik ve Spor Bakanı ile ülke turuna çıktı. 29 Aralık 2023 tarihinde ilan edilen seyahat planında Fransa, Almanya, İtalya, Karadağ, Romanya, İngiltere, Slovakya, Macaristan ile Bahreyn, Katar, Hindistan ve Bangladeş’e ziyaretlerde bulunuldu. Yapılan ziyaretler toplam bir ay sürdü ve 1 Şubat 2024 tarihinde Türk heyeti ülkeye döndü. Ülke ziyaretleri sonrası gazetecilere konuşan Cumhurbaşkanı Tayfunlar; “Türkiye Cumhuriyeti uzun yıllar boyunca kurduğu ilişkiler ve yeni iktidarımızın geliştirdiği ve çeşitlendirdiği ilişkiler sonucunda söylüyorum ki, bizler kupaya ev sahibiyiz. Cumhuriyetimize hayırlı olsun.” açıklamalarında bulundu.

Demirkırat Partisi, iç siyasette destek sağlamış, dış siyasette destek bulmuştu. Geriye bir tek ihale sonucunu beklemek kalmıştı. 17 Haziran 2024 tarihinde İsviçre’nin Zürih kentinde yapılan seçimleri izlemek ve desteklemek amacıyla Cumhurbaşkanı Tayfunlar ve Dışişleri Bakanı da katılmıştı. FIFA başkanı Gianni Infantino’nun açıklaması ile 2026 FIFA Dünya Kupasını Türkiye kazanmıştı. Ülkeye dönüşünde Cumhurbaşkanı Tayfunlar 28 Haziran 2024 tarihinde İstanbul Yenikapı’da “Zafer Mitingi” düzenledi. Düzenlenen mitingde Cumhurbaşkanı Tayfunlar, ülkenin misafir ağırlamaya hazır olmasını, bütün dünyanın Türkiye’yi izleyeceğini ve Türk halkının şanına şerefine yaraşır bir şekilde davranmasını istedi. 2026 yılının ise Türkiye yılı olacağını ilan etti. FIFA tarafından 2026 Dünya Kupasının düzenleneceği tarih 2026’nın 22 Haziran’ı ile 20 Temmuz tarihleri arası olarak belirlenmiştir. Şu da unutulmamalıdır ki Türkiye ev sahibi ülke seçilmesinden ötürü Türk Milli Takımı da otomatik olarak Dünya Kupası’na katılmaya hak kazanmıştır. Türk Milli Takımının en son bir dünya kupası macerası 2002 yılında gerçekleşmiştir.

2026 yılının 22 Haziran günü geldiğinde Demirkırat Partisi iktidarı tam anlamıyla Dünya Kupasına odaklanmıştı. Cumhurbaşkanı Kararnamesi ile alkol satışlarına tüm sınırlamalar Dünya Kupası süreci boyunca kaldırıldı. İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğüne yayınladığı bir tebliğde Dünya Kupası turistlerine kabahat suçları konusunda daha esnek davranılması tavsiye edildi ve milli takımları koruması amacıyla polis özel hareket birimleri görevlendirildi. Milli Savunma Bakanlığı ise sınır kontrolünün sağlanması amacıyla Genelkurmay Başkanlığı ile ortak yürüttüğü çalışmalar ile sınırdaki asker sayısı ciddi oranda artırıldı. Demirkırat iktidarının almış olduğu tedbirlerle bir güvenlik ve asayiş sorunu yaşanmazken ülke ekonomisine ve özellikle turizm sektörüne büyük katkılar oldu. Tarihler 20 Temmuz 2026'yı gösterdiğinde dünya kupası finalinin adı Brezilya-Hırvatistan oldu ve dünya kupasının maçı Brezilya 3-2 kazanarak sahibi oldu. Hırvatistan ikinci olurken Türk Milli Takımı çeyrek finalde Arjantin tarafından elendi.

Dünya Kupasının sonuçları ise Demirkırat Partisi ve Türkiye Cumhuriyeti için çok olumlu oldu. Türk ekonomisi yaklaşık 5 Milyar Dolar kazanmış ve Türkiye Cumhuriyetinin prestiji bir daha arttırılmıştır. Demirkırat Partisi ise bundan sonra düzenleyeceği her mitingde yüz binleri selamlayacaktı.

Demirkırat Partisinin Türkiye Cumhuriyetine hükümet ettiği dönemde yaşanan altı büyük olayı sizlere anlattık. Bu olaylar dışında kamu ihale kanununun değiştirilmesi, ticaret ve gemisicili müdürlüklerinin birer mahkeme olarak Yargıtay altında teşkilatlanması, ülkeye kaçak girenlerin ülkeden gönderilmeleri gibi olaylara da hükümet etmiş ve ülkeyi dava sürecine kadar beş yıldan fazla yönetmiştir. 11 Şubat 2029'da davanın ilk duruşma tarihine gidildiğinde Demirkırat Partisi her zamanki gibi yüzde elliden fazla halk desteği, iyi ve güçlü bir ekonomi, dünya sahnesi önünde güçlü bir Türkiye Cumhuriyeti çizmeye devam etmiş ve bu kazanımları bozulmamıştır.

4. Mevzuat:

- Anayasada Siyasi Partiler:

III. Siyasi partilerle ilgili hükümler:

A. Parti kurma, partilere girme ve partilerden ayrılma:

(**Madde 68**) – Vatandaşlar, siyasi parti kurma ve usulüne göre partilere girme ve partilerden ayrılma hakkına sahiptir. Parti üyesi olabilmek için onsekiz yaşını doldurmuş olmak gerekir.

Siyasi partiler, demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır.

Siyasi partiler önceden izin almadan kurulurlar ve Anayasa ve kanun hükümleri içerisinde faaliyetlerini sürdürürler.

Siyasi partilerin tüzük ve programları ile eylemleri, Devletin bağımsızlığına, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, insan haklarına, eşitlik ve hukuk devleti ilkelerine, millet egemenliğine, demokratik ve laik Cumhuriyet ilkelerine aykırı olamaz; sınıf veya zümre diktatörlüğünü veya herhangi bir tür diktatörlüğü savunmayı ve yerleştirmeyi amaçlamaz; suç işlenmesini teşvik edemez.

Hakimler ve savcılar, Sayıştay dahil yüksek yargı organları mensupları, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri, yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri, Silahlı Kuvvetler mensupları ile yükseköğretim öncesi öğrencileri siyasi partilere üye olamazlar.

Yüksek öğretim elemanlarının siyasi partilere üye olmaları ancak kanunla düzenlenebilir. Kanun bu elemanların, siyasi partilerin merkez organları dışında kalan parti görevi almalarına cevaz veremez ve parti üyesi yüksek öğretim elemanlarının yüksek öğretim kurumlarında uyacakları esasları belirler.

Yükseköğretim öğrencilerinin siyasi partilere üye olabilmelerine ilişkin esaslar kanunla düzenlenir

Siyasi partilere, Devlet, yeterli düzeyde ve hakça mali yardım yapar. Partilere yapılacak yardımın, alacakları üye aidatının ve bağışların tabi olduğu esaslar kanunla düzenlenir.

B. Siyasi partilerin uyacakları esaslar

Madde 69 – (Değişik: 23/7/1995-4121/7 md.) Siyasi partilerin faaliyetleri, parti içi düzenlemeleri ve çalışmaları demokrasi ilkelerine uygun olur. Bu ilkelerin uygulanması kanunla düzenlenir.

Siyasi partiler, ticari faaliyetlere girişemezler.

Siyasi partilerin gelir ve giderlerinin amaçlarına uygun olması gereklidir. Bu kuralın uygulanması kanunla düzenlenir. Anayasa Mahkemesince siyasi partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin kanuna uygunluğunun tespiti, bu hususun denetim yöntemleri ve aykırılık halinde uygulanacak yaptırımlar kanunda gösterilir. Anayasa Mahkemesi, bu denetim görevini yerine getirirken Sayıştaydan yardım sağlar. Anayasa Mahkemesinin bu denetim sonunda vereceği kararlar kesindir.

Siyasi partilerin kapatılması, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının açacağı dava üzerine Anayasa Mahkemesince kesin olarak karara bağlanır.

Bir siyasi partinin tüzüğü ve programının 68 inci maddenin dördüncü fıkrası hükümlerine aykırı bulunması halinde temelli kapatma kararı verilir.

Bir siyasi partinin 68 inci maddenin dördüncü fıkrası hükümlerine aykırı eylemlerinden ötürü temelli kapatılmasına, ancak, onun bu nitelikteki fiillerin işlendiği bir odak haline geldiğinin Anayasa Mahkemesince tespit edilmesi halinde karar verilir. **(Ek cümle: 3/10/2001-4709/25 md.)** Bir siyasî parti, bu nitelikteki fiiller o partinin üyelerince yoğun bir şekilde işlendiği ve bu durum o partinin büyük kongre veya genel başkan veya merkez karar veya yönetim organları veya Türkiye Büyük Millet Meclisindeki grup genel kurulu veya grup yönetim kurulunca zımnen veya açıkça benimsendiği yahut bu fiiller doğrudan doğruya anılan parti organlarınca kararlılık içinde işlendiği takdirde, söz konusu fiillerin odağı haline gelmiş sayılır.

(Ek fıkra: 3/10/2001-4709/25 md.) Anayasa Mahkemesi, yukarıdaki fıkralara göre temelli kapatma yerine, dava konusu fiillerin ağırlığına göre ilgili siyasî partinin Devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakılmasına karar verebilir.

Temelli kapatılan bir parti bir başka ad altında kurulamaz.

Bir siyasi partinin temelli kapatılmasına beyan veya faaliyetleriyle sebep olan kurucuları dahil üyeleri, Anayasa Mahkemesinin temelli kapatmaya ilişkin kesin kararının Resmî Gazetede gerekçeli olarak yayımlanmasından başlayarak beş yıl süreyle bir başka partinin kurucusu, üyesi, yöneticisi ve deneticisi olamazlar.

Yabancı devletlerden, uluslararası kuruluşlardan ve Türk uyrukluğunda olmayan gerçek ve tüzel kişilerden maddi yardım alan siyasi partiler temelli olarak kapatılır.

(Değişik fıkra: 3/10/2001-4709/25 md.) Siyasî partilerin kuruluş ve çalışmaları, denetlenmeleri, kapatılmaları ya da Devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakılmaları ile siyasî partilerin ve adayların seçim harcamaları ve usulleri yukarıdaki esaslar çerçevesinde kanunla düzenlenir.

- Anayasal Siyasi Parti Kapatma Mevzuatı:

Siyasi Partilerin Kapatılması:

Görevli mahkeme ve savcılık:

Madde 98 – (Değişik: 12/8/1999 - 4445/15 md.) Siyasi partilerin kapatılması davaları, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı tarafından Anayasa Mahkemesinde açılır. **(Ek cümle: 2/1/2003-4778/9 md.)** Siyasî partilerin kapatılması davalarında kapatılmaya karar verilebilmesi için beşte üç oy çokluğu şarttır.

Anayasa Mahkemesince verilen kararlar kesindir.

Cumhuriyet Başsavcılığı, iddianamesine esas teşkil edecek olayların araştırılması ve soruşturulmasında ve davanın açılması ve yürütülmesinde Cumhuriyet savcılarında ve sorgu

hakimlerine tanınan bütün yetkilere sahiptir. Ancak; Anayasanın ve kanunların sadece hakimler tarafından kullanılabilceğini belirttiği yetkiler bunun dışındadır.

(Değişik: 12/8/1999 - 4445/15 md.) Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı siyasi partilerden incelenmek üzere gerekli gördüğü belgeleri isteyebilir.

Siyasi partiler, Cumhuriyet Başsavcılığının isteklerine en geç onbeş gün içinde cevap vermek zorundadırlar.

Cumhuriyet Başsavcısı, soruşturmayı Cumhuriyet Başsavcivekili veya yardımcıları eliyle de yürütebilir.

Cumhuriyet Başsavcısının soruşturma için görevlendirdiği Başsavcı yardımcılarının, Yargıtay üyeliğine seçilmeleri hali hariç, soruşturma sonuçlanıncaya kadar süreli veya süresiz başka bir göreve atanmaları Cumhuriyet Başsavcısının yazılı muvafakatına bağlıdır.

Siyasi partilerle ilgili yasakları inceleme kurulu:

Madde 99 – Siyasi partilerin kapatılmasına ilişkin isteklerin, Cumhuriyet Başsavcılığınca reddi halinde, yapılan itirazları incelemek üzere Siyasi Partilerle İlgili Yasakları İnceleme Kurulu kurulmuştur.

Bu Kurul, Yargıtay ceza daireleri başkanlarından kurulur. Bunların en kıdemlisi Kurulun Başkanıdır. Daire başkanlarının özürleri halinde dairenin en kıdemli üyesi Kurula katılır. Kurul üye tamsayısı ile toplanır. Karar yeter sayısı, üye tamsayısının salt çoğunluğudur.

Siyasi partilerle ilgili yasaklara aykırılık halinde dava açılması:

Madde 100 – (Değişik birinci fıkra: 2/1/2003-4778/10 md.) Anayasada yazılı nedenlerle Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından bir siyasî partinin kapatılması davasının açılması;

- Re'sen,
- Bakanlar Kurulu kararı üzerine Adalet Bakanının istemiyle,
- Bir siyasî partinin istemi üzerine,

Olur.

Ancak, bir siyasî partinin Cumhuriyet Başsavcılığından dava açılmasını isteyebilmesi için, bu partinin son milletvekili genel seçimlerine katılmış olması, Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunması, ilk büyük kongresini yapmış olması, partinin merkez karar ve yönetim kurulunun üye tamsayısının salt çoğunluğunun oyu ile dava açılmasının istenmesi yolunda karar alınmış bulunması ve istemin parti adına parti genel başkanı tarafından Cumhuriyet Başsavcılığına yazılı olarak yapılmış olması gerekir.

Cumhuriyet Başsavcılığı, Adalet Bakanının veya partinin yazılı isteminde yeterli delil bulunduğu kanısına varırsa davayı açar. Yeterli delil bulunmadığı kanısına varırsa dava

açmayacağını istemde bulunan Adalet Bakanına veya siyasi parti genel başkanlığına yazı ile bildirir.

Adalet Bakanının veya siyasi partinin, cumhuriyet Başsavcılığının bildirimine üzerine, bu bildirimden tebliği tarihinden başlayarak otuz gün içinde Siyasi Partilerle İlgili Yasakları İnceleme Kuruluna yazı ile itirazda bulunma hakkı vardır.

Kurul, itirazı ivedilikle en geç otuz gün içinde inceler; itirazı haklı görmezse dava açılmaz; haklı görürse, Cumhuriyet Başsavcılığı Anayasa Mahkemesine dava açmakla yükümlüdür.

Bu maddenin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentlerinde yer alan hükümler milletvekili genel seçimiyle, bu seçimin yenilenmesine veya milletvekili ara seçimlerine dair verilen kararın Resmi Gazetede yayımlandığı tarihten başlayarak oy verme gününün ertesi gününe kadar geçecek süre içinde uygulanamaz.

Anayasadaki yasaklara aykırılık halinde partilerin kapatılması:

Madde 101 – (Değişik: 12/8/1999 - 4445/16 md.) Anayasa Mahkemesince bir siyasi parti hakkında kapatma kararı;

- Bir siyasi partinin tüzük ve programının Devletin bağımsızlığına, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, insan haklarına, eşitlik ve hukuk devleti ilkelerine, millet egemenliğine, demokratik ve laik cumhuriyet ilkelerine aykırı olması, sınıf veya zümre diktatörlüğünü veya herhangi bir tür diktatörlüğü savunmayı ve yerleştirmeyi amaçlaması, suç işlenmesini teşvik etmesi,
- Bir siyasi partinin, Anayasanın 68 inci maddesinin dördüncü fıkrasına aykırı eylemlerin işlendiği odak haline geldiğinin Anayasa Mahkemesince tespiti,
- Bir siyasi partinin, yabancı devletlerden, uluslararası kuruluşlardan ve Türk uyrukluğunda olmayan gerçek ve tüzel kişilerden maddi yardım alması,

Hallerinde verilir.

(Ek:26/3/2002-4748/4 md.) Anayasa Mahkemesi, yukarıdaki fıkranın (a) ve (b) bentlerinde sayılan hallerde temelli kapatma yerine, dava konusu fiillerin ağırlığına göre ilgili siyasî partinin almakta olduğu son yıllık Devlet yardımı miktarının (...) (...) kısmen veya tamamen yoksun bırakılmasına, yardımın tamamı ödenmişse aynı miktarın Hazineye iadesine karar verebilir.

Cumhuriyet Başsavcılığının isteklerine uyulmaması halinde yapılacak işlem:

Madde 102 -(Değişik birinci fıkra:26/3/2002-4748/4 md.) Siyasî partilerin faaliyetlerinin izlenmesi amacıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının istediği bilgi ve belgeleri bildirilen süre içinde vermeyen siyasî partiye Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından ikinci bir

yazı tebliğ olunur. Bu yazıda, bildirilen süre içinde cevap verilmediği ve istek yerine getirilmediği takdirde o siyasî partinin (...) (3) Devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakılması için dava açılabilmesi de belirtilir. Bu tebliğde bildirilecek süre içinde yine istek yerine getirilmez veya cevap verilmezse Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı o siyasî partinin (...) (3) Devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakılması için Anayasa Mahkemesinde re`sen dava açabilir. **(Ek cümle: 2/1/2003-4778/11 md.)** Siyasi parti, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının bu istemlerine karşı Anayasa Mahkemesine itiraz edebilir.

(Ek:12/8/1999-4445/17 md.) Parti büyük kongresi, merkez karar ve yönetim kurulu veya bu kurulun iki ayrı kurul olarak oluşturulduğu haller, Türkiye Büyük Millet Meclisi grup yönetim kurulu, Türkiye Büyük Millet Meclisi grup genel kurulu, parti genel başkanı dışında kalan parti organı, mercii veya kurulu tarafından Anayasanın 68 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan hükümlere aykırı fiilin işlenmesi halinde, fiilin işlendiği tarihten başlayarak iki yıl geçmemiş ise Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı söz konusu organ, mercii veya kurulun işten el çektirilmesini yazı ile o partiden ister. Parti üyeleri 68 inci maddenin dördüncü fıkra hükümlerine aykırı fiil ve konuşmalarından dolayı hüküm giyerler ise Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı bu üyelerin partiden kesin olarak çıkarılmasını o partiden ister.

(Değişik:26/3/2002-4748/4 md.) Siyasî parti, tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde istem yazısında belirtilen hususu yerine getirmede, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Anayasa Mahkemesinde o siyasî partinin (...) Devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakılması için dava açar. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca düzenlenen iddianamenin tebliğinden itibaren otuz gün içinde ilgili siyasî parti tarafından söz konusu parti organı, merci veya kurulun işten el çektirilmesi ve parti üyesi veya üyelerin partiden kesin olarak çıkarılmaları halinde, o partinin (...) Devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakılması için açılan dava düşer. Aksi takdirde Anayasa Mahkemesi, dosya üzerinde inceleme yaparak, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının ve siyasî parti temsilcilerinin sözlü açıklamalarını, gerekli gördüğü hallerde diğer ilgilileri ve konu üzerinde bilgisi olanları da dinlemek suretiyle açılmış bulunan davayı karara bağlar.

Bir siyasi partinin yasak eylemlere odak olması hali:

Madde 103 - (Değişik:12/8/1999-4445/18 md.) Bir siyasi partinin Anayasanın 68 inci maddesinin dördüncü fıkrası hükmüne aykırı eylemlerin odak halini oluşturup oluşturmadığı hususu Anayasa Mahkemesince belirlenir.

(Ek:26/3/2002-4748/4 md.) Bir siyasî parti, bu nitelikteki fiiller o partinin üyelerince yoğun bir şekilde işlendiği ve bu durum o partinin büyük kongre veya genel başkan veya merkez karar veya yönetim organları veya Türkiye Büyük Millet Meclisindeki grup genel kurulu veya grup yönetim kurulunca zımnen veya açıkça benimsendiği yahut bu fiiller doğrudan doğruya anılan parti organlarınca kararlılık içinde işlendiği takdirde, söz konusu fiillerin odağı haline gelmiş sayılır.

Diğer sebeplerle başvuru

Madde 104 - (Değişik birinci fıkra:12/8/1999-4445/19 md.) Bir siyasi partinin bu Kanunun 101 inci maddesi dışında kalan emredici hükümleri ile diğer kanunların siyasi partilerle ilgili emredici hükümlerine aykırılık halinde bulunması sebebiyle o parti aleyhine Anayasa Mahkemesine, Cumhuriyet Başsavcılığınca re'sen yazı ile başvurulur.

(Değişik: 2/1/2003-4778/12 md.) Anayasa Mahkemesi, söz konusu hükümlere aykırılık görürse bu aykırılığın giderilmesi için ilgili siyasî parti hakkında ihtar kararı verir.

(İptal ikinci cümle: Ana.Mah.'nin 11/6/2009 tarihli ve E.: 2008/5, K.:2009/81 sayılı Kararı ile.)

- Bu fıkroda geçen "Cumhuriyet Başsavcılığı" ibaresi, 26/3/2002 tarih ve 4748 sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle "Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.
- Bu arada geçen, "kapatılması ya da" ibareleri, 2/1/2003 tarihli ve 4778 sayılı Kanunla metinden çıkarılmıştır.

(Ek fıkra: 18/6/2014-6545/39 md.) Tüzüklerinde Anayasa Mahkemesince temelli kapatılan veya siyasi parti siciline kayıtlı bulunan siyasi partilerin isimleri, amblemleri ve rumuzlarını aynen veya iltibasa mahal verecek şekilde kabul eden veya kullanan siyasi parti aleyhine Anayasa Mahkemesine, Cumhuriyet Başsavcılığınca resen veya ilgili siyasi parti tarafından doğrudan yazı ile başvurulur. Anayasa Mahkemesi başvuru tarihinden itibaren en geç otuz gün içinde isim, amblem ve rumuzlarla ilgili olarak siyasi parti siciline kayıt önceliğine göre yapacağı incelemede bu Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasına aykırılık görürse, aykırılık teşkil eden isim, amblem ve rumuzların hükümsüzlüğüne ve siyasi parti sicilinden terkinine karar verir.

İdari mercilerin, savcılarının ve mahkemelerin görevi:

Madde 106 – Bu Kanunun 101, 103 ve 104 üncü maddelerinde belirtilen fiil ve haller hakkında bilgi edinen idari merciler, bu bilgileri mahalli Cumhuriyet savcılığına derhal ve yazılı olarak intikal ettirirler. Mahkemeler de, bu gibi fiil ve halleri öğrendikleri zaman durumu derhal mahalli Cumhuriyet savcılığına yazı ile duyururlar. Cumhuriyet savcılıkları, bu bilgileri hemen Adalet Bakanlığına ve belgeleriyle birlikte Cumhuriyet Başsavcılığına yazı ile bildirirler.

Kapatılan partinin malları:

Madde 107 – Anayasa Mahkemesi kararıyla kapatılan siyasi partinin bütün malları Hazineye geçer.

Kapatma kararını Bakanlar Kurulu uygular.

Kapanma kararının kapatmaya ilişkin hükmün sonuçlarına etkili olamayacağı:

Siyasi Partilerin Kapanması Kapanma kararı:

Madde 109 – Bir siyasi partinin kapanmasına ancak büyük kongrece karar verilebilir. Bu karar gizli oyla alınır; karar yeter sayısı, parti tüzüğünde belirtilen toplanma yeter sayısının salt çoğunluğudur.

Siyasi partinin kapanmasına karar verilirse, bu karar derhal kapanan partinin genel başkanlığı tarafından, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı, Anayasa Mahkemesi Başkanlığı, Cumhuriyet Başsavcılığı ve İçişleri Bakanlığına bildirilir.

Siyasi partinin tüzelkişiliği, büyük kongrenin kapanma kararını aldığı tarihte sona erer.

Kapanan siyasi partilerin malları:

Madde 110 – Kapanan bir siyasi partinin malları, büyük kongre toplanma yeter sayısının salt çoğunluğunun oyu ile alacağı bir karar üzerine, bir diğer siyasi partiye veya başka bir parti ile birleşmek için kapanma kararı alınmışsa, birleşeceği partiye, ilgili partinin de kabul etmesi şartıyla devredilebilir. Aksi halde kapanan siyasi partinin malları Hazineye geçer.

Kapanma kararları, Hükümetin devamlı gözetim ve denetimi altında, büyük kongrenin görevlendireceği bir tasfiye kurulu eliyle uygulanır.

Kapatılması için hakkında soruşturma veya dava açılmış olan bir siyasi parti, kapanma ve buna bağlı olarak parti mallarının devrine dair karar aldığı takdirde, soruşturma veya dava sonuçlanıncaya kadar devir işlemi yapılmaz.

c.

Anayasa

Mahkemesi

İçtüzüğü:

Genel Kurulun görev ve yetkileri:

MADDE 25- Genel Kurulun görev ve yetkileri şunlardır:

- İptal ve itiraz davaları ile Yüce Divan sıfatıyla yürütülecek yargılamalara bakmak.
- Siyasi partilere ilişkin dava ve başvuruları karara bağlamak, malî denetim yapmak.
- İçtüzüğü kabul etmek veya değiştirmek.
- Başkan ve Başkanvekilleri ile Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanı ve Başkanvekilini seçmek.
- **(Değişik: 5/3/2014 tarihli ve 28932 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İçtüzüğün 3 üncü maddesi ile)** Bireysel başvurulara ilişkin olarak Bölümlerin kararları arasında

oluşmuş veya oluşabilecek farklılıkları gidermek; Bölümlerce Genel Kurula sevk edilen konuları karara bağlamak.

- Bölümler arasındaki iş bölümünü yapmak.
- Başkanın çağrısı üzerine Bölümler arasında meydana gelen iş bölümü uyumsuzluklarını kesin olarak karara bağlamak,
- Bölümlerden birinin yıl içinde gelen işlerinin normal çalışmayla karşılanamayacak şekilde artması, Bölümler arasında iş bakımından dengesizlik meydana gelmesi ya da fiilî veya hukuki imkânsızlıktan dolayı bir Bölümün görevine giren işe bakamaması hâlinde diğer Bölümü görevlendirmek.
- Üyeler hakkında disiplin ve ceza soruşturması açılmasına, soruşturma ve kovuşturma tedbirlerine ve gerektiğinde disiplin cezası verilmesine ya da üyeliğin sona erdirilmesine karar vermek.
- İtirazları incelemek.
- Kanunda ve İçtüzükte Genel Kurula bırakılan görevleri yerine getirmek.

d. Cumhurbaşkanının Cezai Sorumluluğu:

Madde 105 – (Değişik: 21/1/2017-6771/9 md.)

Cumhurbaşkanı hakkında, bir suç işlediği iddiasıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının salt çoğunluğunun vereceği önergeyle soruşturma açılması istenebilir. Meclis, önergeyi en geç bir ay içinde görüşür ve üye tamsayısının beşte üçünün gizli oyuyla soruşturma açılmasına karar verebilir.

Soruşturma açılmasına karar verilmesi halinde, Meclisteki siyasi partilerin, güçleri oranında komisyona verebilecekleri üye sayısının üç katı olarak gösterecekleri adaylar arasından her siyasi parti için ayrı ayrı ad çekme suretiyle kurulacak onbeş kişilik bir komisyon tarafından soruşturma yapılır. Komisyon, soruşturma sonucunu belirten raporunu iki ay içinde Meclis Başkanlığına sunar. Soruşturmanın bu sürede bitirilememesi halinde, komisyona bir aylık yeni ve kesin bir süre verilir.

Rapor Başkanlığa verildiği tarihten itibaren on gün içinde dağıtılır, dağıtımdan itibaren on gün içinde Genel Kurulda görüşülür. Türkiye Büyük Millet Meclisi, üye tamsayısının üçte ikisinin gizli oyuyla Yüce Divana sevk kararı alabilir. Yüce Divan yargılaması üç ay içinde tamamlanır, bu sürede tamamlanamazsa bir defaya mahsus olmak üzere üç aylık ek süre verilir, yargılama bu sürede kesin olarak tamamlanır.

Hakkında soruşturma açılmasına karar verilen Cumhurbaşkanı, seçim kararı alamaz. Yüce Divanda seçilmeye engel bir suçtan mahkûm edilen Cumhurbaşkanının görevi sona erer. Cumhurbaşkanının görevde bulunduğu sürede işlediği iddia edilen suçlar için görevi bittikten sonra da bu madde hükmü uygulanır.

e. Bakanların Dokunulmazlığı:

Madde 106 – (Değişik: 21/1/2017-6771/10 md.)

Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar, Cumhurbaşkanına karşı sorumludur. Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar hakkında görevleriyle ilgili suç işledikleri iddiasıyla, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının salt çoğunluğunun vereceği önergeyle soruşturma açılması istenebilir.

Meclis, önergeyi en geç bir ay içinde görüşür ve üye tamsayısının beşte üçünün gizli oyuyla soruşturma açılmasına karar verebilir.

Soruşturma açılmasına karar verilmesi halinde, Meclisteki siyasi partilerin, güçleri oranında komisyona verebilecekleri üye sayısının üç katı olarak gösterecekleri adaylar arasından, her siyasi parti için ayrı ayrı ad çekme suretiyle kurulacak onbeş kişilik bir komisyon tarafından soruşturma yapılır. Komisyon, soruşturma sonucunu belirten raporunu iki ay içinde Meclis Başkanlığına sunar. Soruşturmanın bu sürede bitirilememesi halinde, komisyona bir aylık yeni ve kesin bir süre verilir.

Rapor Başkanlığa verildiği tarihten itibaren on gün içinde dağıtılır ve dağıtımdan itibaren on gün içinde Genel Kurulda görüşülür. Türkiye Büyük Millet Meclisi, üye tamsayısının üçte ikisinin gizli oyuyla Yüce Divana sevk kararı alabilir. Yüce Divan yargılaması üç ay içinde tamamlanır, bu sürede tamamlanmazsa bir defaya mahsus olmak üzere üç aylık ek süre verilir, yargılama bu sürede kesin olarak tamamlanır.

Bu kişilerin görevde buldukları sürede, görevleriyle ilgili işledikleri iddia edilen suçlar bakımından, görevleri bittikten sonra da beşinci, altıncı ve yedinci fıkra hükümleri uygulanır.

Yüce Divanda seçilmeye engel bir suçtan mahkûm edilen Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakanın görevi sona erer.

Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar, görevleriyle ilgili olmayan suçlarda yasama dokunulmazlığına ilişkin hükümlerden yararlanır.

f. Milletvekili Dokunulmazlığı:

4. Yasama dokunulmazlığı

Madde 83 – Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden, o oturumdaki Başkanlık Divanının teklifi

üzerine Meclisce başka bir karar alınmadıkça bunları Meclis dışında tekrarlamak ve açığa vurmaktan sorumlu tutulamazlar.

Seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen bir milletvekili, Meclisin kararı olmadıkça tutulamaz, sorguya çekilemez, tutuklanamaz ve yargılanamaz. Ağır cezayı gerektiren suçüstü hali ve seçimden önce soruşturmasına başlanılmış olmak kaydıyla Anayasanın 14 üncü maddesindeki durumlar bu hükmün dışındadır. Ancak, bu halde yetkili makam durumu hemen ve doğrudan doğruya Türkiye Büyük Millet Meclisine bildirmek zorundadır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi hakkında, seçiminden önce veya sonra verilmiş bir ceza hükmünün yerine getirilmesi, üyelik sıfatının sona ermesine bırakılır; üyelik süresince zamanaşımı işlemez.

Tekrar seçilen milletvekili hakkında soruşturma ve kovuşturma, Meclisin yeniden dokunulmazlığını kaldırmasına bağlıdır.

Türkiye Büyük Millet Meclisindeki siyasi parti gruplarınca, yasama dokunulmazlığı ile ilgili görüşme yapılamaz ve karar alınamaz.

g. Uluslararası Hukuk:

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi:

Madde 10 İfade özgürlüğü

1. Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak, kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin, kanaat özgürlüğünü ve haber ve görüş alma ve de verme özgürlüğünü de kapsar. Bu madde, Devletlerin radyo, televizyon ve sinema işletmelerini bir izin rejimine tabi tutmalarına engel değildir.

2. Görev ve sorumluluklar da yükleyen bu özgürlüklerin kullanılması, yasayla öngörülen ve demokratik bir toplum- da ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün veya kamu güvenliğinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın, başkalarının şöhret ve haklarının korunması, gizli bilgilerin yayılmasının önlenmesi veya yargı erkinin yetki ve tarafsızlığının güvence altına alınması için gerekli olan bazı formaliteler, koşullar, sınırlamalar veya yaptırımlara tabi tutulabilir.

Madde 11 Toplantı ve Dernek kurma özgürlüğü

1. Herkes barışçıl olarak toplanma ve dernek kurma hakkına sahiptir. Bu hak, çıkarlarını korumak amacıyla başkalarıyla birlikte sendikalar kurma ve sendikalara üye olma hakkını da içerir.

2. Bu hakların kullanılması, yasayla öngörülen ve demokratik bir toplum içinde ulusal güvenliğin, kamu güvenliğinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli olanlar dışındaki sınırlamalara tabi tutulamaz. Bu madde, silahlı kuvvetler, kolluk kuvvetleri veya devlet idaresi mensuplarınca yukarıda anılan haklarını kullanılmasına meşru sınırlamalar getirilmesine engel değildir.

Siyasi ve Medeni Haklar Uluslararası Sözleşmesi

19. Madde İfade özgürlüğü

1. Herkesin, bir müdahale ile karşılaşmaksızın fikirlere sahip olma hakkı vardır.

2. Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir; bu hak bir kimsenin ülke hudutlarıyla sınırlanmaksızın sözlü, yazılı veya basılı veya sanatsal ürün şeklinde veya kendi tercih ettiği başka bir iletişim vasıtasıyla her türlü bilgi ve düşüncüyü arama, edinme ve ulaştırma özgürlüğünü de içerir.

3. Bu maddenin ikinci fıkrasındaki haklar özel bir ödev ve sorumlulukla kullanılır. Bu nedenle bu hak, sadece hukuken öngörülen ve aşağıdaki sebeplerle gerekli olan sınırlamalara tabi tutulabilir:

- Başkalarının haklarına ve itibarına saygı;
- Ulusal güvenliği veya kamu düzenini (ordre public), veya sağlık ve ahlakı koruma

20. Madde Savaş propagandası ve düşmanlığı savunma yasağı

1. Her türlü savaş propagandası hukuk tarafından yasaklanır.

2. Ayrımcılığa, kin ve nefrete veya şiddete tahrik eden herhangi bir ulusal, ırksal veya dinsel düşmanlığın savunulması hukuk tarafından yasaklanır.

25. Madde Siyasi Haklar

Her vatandaş, bu Sözleşmenin ikinci maddesindeki ayrımlara ve makul olmayan sınırlamalara tabi tutulmaksızın şu haklara ve imkanlara sahiptir:

- Doğrudan veya seçilmiş temsilciler aracılığıyla kamu hizmetlerine katılma
- Seçmenlerin iradelerini serbestçe ifade etmeleri güvence altına alan, gizli olarak oy verildiği, genel ve eşit oya dayanan ve belirli aralıklarla yapılan dürüst seçimlerde oy kullanma ve seçilme;
- Genel eşitlik ilkesine uygun olarak ülkesinde kamu hizmetlerine girme.

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi:

Madde 21

1. Herkes, doğrudan ya da serbestçe seçilmiş temsilcileri aracılığıyla ülkesinin yönetimine katılma hakkına sahiptir.
2. Herkesin, ülkesinde kamu hizmetlerinden eşit yararlanma hakkı vardır.
3. Halk iradesi, hükümet otoritesinin temelini oluşturmalıdır; bu irade, genel ve eşit oy hakkı

5. Sonuç:

- Esas Hakkında Alınacak Kararlar:

Anayasa Mahkememiz konusu olan Demirkırat Partisinin kapatılma davasında katılımcılar altı soruya cevap bulmaları gerekecektir. Bu altı soru üzerinden dilekçelerin ve hükmün yazılması gerekmektedir. Anayasa Mahkemesi bu davamızda parti kapatma, hazine yardımından yoksun bırakma ve siyaset yasağı verme gibi kararlara hükmedecektir. Kararlar ise diğer mahkemelerin aksine basit çoğunluk ile değil, üyelerin beşte üçünün kabul oyunu gerektiren nitelikli çoğunluğa göre verilecektir. Tartışılması gereken konular şunlardır.

- Parti, Türkiye Cumhuriyetine hükümet ettiği süre boyunca Anayasanın 68. maddesini ihlal etmiş midir ?
- Parti ihlal etmesi durumunda kapatılmalı mıdır yoksa hazine yardımından yoksun bırakılması yeterli olacak mıdır ? Hazine yardımından nasıl yoksun bırakılacaktır ?
- Partinin yedi önemli ismi ve kurucusunun kusuru ve cezai sorumluluğu nedir ?
- Partinin kurucularından olan ve milletvekili sıfatını taşıyan Ferman Özkan, Tahir Menteşe ve Aydın Menderes milletvekilliklerini düşürülmeli midir ?
- Partinin diğer kurucuları olan Nabi Dursunlu'nun , Muhittin Zorlu'nun ve Muhammet Sadık'ın bakanlıklarının düşürülmesi ve görevlerinden dolayı Yüce Divanda yargılanmaları için tavsiye mektubu yasama organına gönderilmeli midir ?
- Cumhurbaşkanı Armağan Mustafa Tayfunlar'ın cumhurbaşkanlığı görevinden dolayı Yüce Divanda yargılanması için tavsiye mektubu yasama organına gönderilmeli midir?

b. Davanın Önemi:

ThemisCourtSimulations2023 konferansımızda Anayasa Mahkemesinin konu aldığı davada partinin iktidarda olması ve hükümet ettiği dönemden sonra hala halkın desteğini kaybetmemesi önemlidir. Anayasa Mahkemesi bu davada hukuku uygularken milletin iradesini de hesap etmek zorundadır. Anayasa Mahkemesi varlığını anayasadan alır ve anayasa milletin iradesini taşıyan ve halkın kendisinin nasıl yönetilmesine karar verdiği yegane doküman olmaktadır. Anayasa Mahkemesi ise gerek üye seçiminin çeşitliliği, gerek

ise dayandığı anayasanın durumu ile milli irade ve hukukun denetimi arasında bir köprü kurmalı ve doğru kararı vermelidir.

KAYNAKÇA

- Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi, Kuruluşundan Günümüze Anayasa Mahkemesi, Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Resmî Web Sitesi, Ekim 2022
- <https://www.anayasa.gov.tr/tr/anasayfa/>
- Sevtap Yokuş, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde ve 1982 Anayasası'nda Hak ve Özgürlüklerin Kötüye Kullanımı, Ankara 2002, s. 181.
- Osman Can, Siyasi Parti Kapatma Davaları, İstanbul 2021, s. 130
- Osman Can, Siyasi Parti Kapatma Davaları, İstanbul 2021, s. 133
- HDP İddianamenin İadesi Kararı E. 2021/1 (SPK), K. 2021/1, 31/3/2021.
- <https://hukukbook.com/kapatilan-siyasi-partiler/>
- AYMKD 45/4, (2188 VD.).
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Adalet_ve_Kalkınma_Partisi%27nin_kapatılma_davası
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Halkların_Demokratik_Partisinin_kapatılma_davası#Kaynakça
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Refah_Partisi
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Fazilet_Partisi